

05.04.2018

Kokousaika Torstai 05.04.2018 kello 8:15 - 10:09

Kokouspaikka Toinen linja 7, 4. krs. nh. Kuljettaja

Läsnä

Jäsenet

Rissanen, Laura puheenjohtaja
Suoranta, Anu varapuheenjohtaja
Hillman, Perttu
Loman, Stefan
Luoma, Tuomo poistui 9:58, poissa: 61§
Stranius, Leo
Harjanne, Atte
Kaskeala, Niklas varajäsen
Ijäs, Petri varajäsen

Muut

Judström, Yrjö hallintojohtaja
poistui 9:55, poissa: 60§, 61§
Jurva, Toni yksikön johtaja
Kuukankorpi, Arttu yksikön johtaja
Lehmuskoski, Ville toimitusjohtaja
Rajakallio, Karoliina yksikön johtaja
Reiman, Kimmo vs. yksikön johtaja
Norrena, Elina palvelukehitys- ja viestintäpäällikkö
Mutka, Rain hallintopäällikkö
Mäkinen, Samuli asiantuntija
saapui 8:20, poistui 8:55, paikalla:
50§
Setälä, Niko asiantuntija
saapui 8:55, poistui 9:15, paikalla:
51§
Heikkilä, Ollipekka asiantuntija
saapui 9:20, poistui 9:30, paikalla:
55§

Puheenjohtaja

Laura Rissanen 46-49 §

Esittelijät

05.04.2018

Ville Lehmoskoski	toimitusjohtaja 46-48 §
Karoliina Rajakallio	yksikön johtaja 49-50 §
Kimmo Reiman	vs. yksikön johtaja 51-55 §
Arttu Kuukankorpi	yksikön johtaja 56-57 §
Toni Jurva	yksikön johtaja 58 §
Yrjö Judström	hallintojohtaja 59§
Rain Mutka	vs. hallintojohtaja 60-61 §
Pöytäkirjanpitäjä	
Rain Mutka	hallintopäällikkö 46-61 §

05.04.2018

---

§	Asia	
46	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
47	Asia/2	Liikenneliikelaitoksen johtokunnan kokousajat vuonna 2018
48	Asia/3	Virkamatka Liikenneliikelaitoksen johtokunta Saksa München ja Nürnbergiin 26.4.–27.4.2018
49	Asia/4	Liikenneliikelaitoksen johtokunnan lausunto kaupunginhallitukselle Terhi Peltokorven ym. aloitteesta koskien Kimppakyytisovelluksen käyttöönottoa täydentämään joukkoliikennetarjontaa
50	Asia/5	Kaupunkipyöräpalvelun laajentaminen
51	Asia/9	Hernesaaren raitiotien yleissuunnitelman hyväksyminen
52	Asia/6	HKL:n kiinteistöjen automaatiojärjestelmän ylläpidon ja suunnittelun tilaaminen puitejärjestelyinä, kokonaissumman korotus
53	Asia/7	HKL: Malmin bussiterminaalin muutostyöurakka / lisätöiden tilaaminen
54	Asia/8	Laajasalon hybridivarikon arkkitehtuurikilpailun päättäminen
55	Asia/10	Matalalattianivelraitiovaunujen hankesuunnitelman hyväksyminen
56	Asia/11	Metron ajonopastusjärjestelmän hankesuunnitelman enimmäishinnan korottaminen
57	Asia/12	Metrojunankuljettajien ajotavan seuranta-, raportointi- ja opastusjärjestelmän hankinta
58	Asia/13	HKL:n hallinnoimien metroasemien ja metrojunien siivouspalvelujen sopimuksen muutosliitteen hyväksyminen
59	Asia/14	Rahoitusta koskevan sopimuksen tekeminen EIP:n kanssa
60	Asia/15	Ilmoitusasiat ja johtokunnan esille ottamat asiat
61	Asia/16	Liikenneliikelaitoksella tehtyjen päätösten seuraaminen

§ 46

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Samalla liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi varapuheenjohtaja Suorannan ja jäsen Luoman sekä varatarkastajiksi jäsenet Lomanin ja Hillmanin.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

05.04.2018

Asia/2

§ 47

Liikenneliikelaitoksen johtokunnan kokousajat vuonna 2018

HEL 2017-012358 T 00 00 02

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti pitää varsinaiset kokouksensa syyskaudella 2018 kello 8:15 alkaen seuraavasti:

- 16.8.
- 13.9.
- 11.10.
- 8.11.
- 13.12.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Rain Mutka, hallintopäällikkö, puhelin: 310 35108
rain.mutka(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Johtokunnan jäsenet ja varajäsenet	Esitysteksti
Toimitusjohtaja	Esitysteksti
Yksiköiden johtajat	Esitysteksti
Johtokunnan sihteeri	Esitysteksti
Viestintä	Esitysteksti
Kaupunginsihteeri	Esitysteksti
Lautakuntakalenteri	Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Johtokunta päättää varsinaisista kokouksistaan kutakin kalenterivuotta varten erikseen ja kokoontuu ylimääräisiin kokouksiinsa puheenjohtajan kutsusta.

05.04.2018

Asia/2

Varsinaisten kokousten lisäksi johtokunta pitää iltakoulukokouksia, jotka alustavan suunnitelman mukaan pidettäisiin syyskaudella 2018 klo 16:00 alkaen seuraavasti:

- 30.8.
- 25.10.
- 21.11.
- 19.12.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Rain Mutka, hallintopäällikkö, puhelin: 310 35108
rain.mutka(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Johtokunnan jäsenet ja varajäsenet
Toimitusjohtaja
Yksiköiden johtajat
Johtokunnan sihteeri
Viestintä
Kaupunginsihteeri
Lautakuntakalenteri

Otteen liitteet

Esitysteksti
Esitysteksti
Esitysteksti
Esitysteksti
Esitysteksti
Esitysteksti

Päätöshistoria

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 22.11.2017 § 79

05.04.2018

Asia/3

§ 48

Virkamatka Liikenneliikelaitoksen johtokunta Saksa München ja Nürnbergiin 26.4.–27.4.2018

HEL 2018-003263 T 00 00 02

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus oikeuttaisi liikenneliikelaitoksen johtokunnan varsinaiset jäsenet tekemään virkamatkan Saksaan Müncheniin ja Nürnbergiin 26.4. – 27.4.2018.

Virkamatkasta aiheutuvat välttämättömät kustannukset korvataan enintään kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen matkakustannusten korvauksia koskevan liitteen sekä kaupungin virkamatkoista antaman ohjeen mukaisina.

Virkamatkasta on laadittava matkalasku välittömästi tai viimeistään kahden kuukauden kuluessa virkamatkan päättymisestä.

Virkamatkasta aiheutuneet kustannukset sekä mahdolliset ansionmenetyksen korvaukset maksetaan liikenneliikelaitoksen käyttövaroista. Luottamushenkilöiden osalta arvio matkan kokonaiskustannuksista on noin 558 euroa/henkilö.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Rain Mutka, hallintopäällikkö, puhelin: 310 35108
rain.mutka(a)hel.fi

Liitteet

1 Johtokunnan Saksan matkan 26.-27.4.2018 ohjelma ja osallistujat

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Liikenneliikelaitoksen johtokunta esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus oikeuttaisi Liikenneliikelaitoksen johtokunnan varsi-

05.04.2018

Asia/3

naiset jäsenet tekemään virkamatkan Müncheniin ja Nürnbergiin 26.4. – 27.4.2018. Kaupunginhallituksen päätöksen 29.1.2018 § 50 mukaan kaupunginhallitus päättää toimialaan liikenneliikelaituksen johtokunnan virkamatkoista, jotka suuntautuvat Pohjoismaiden ja Baltian maiden ulkopuolelle.

Virkamatkalla tutustutaan mm. Münchenin ajankohtaiseen uuteen raitiovaunukaluston hankintaan, Nürnbergin metron automatisointiprojektiin, sekä tavataan Münchenin ja Nürnbergin joukkoliikenneviranomaisien ja -operaattorien ylintä johtoa. Virkamatka lisää osallistujien toimialan tuntemusta sekä antaa ajankohtaisen ja yksityiskohtaisen kuvan sekä metro- että raitioliikenteen käynnissä olevista hankkeista. Matka voidaan toteuttaa niin, että lyhyen matka-ajan puitteissa voidaan tutustua useaan kohteeseen ja liikennemuotoon.

Virkamatkaan osallistuvat johtokunnan varsinaiset jäsenet sekä liikenneliikelaituksen henkilökuntaa. Matkalle osallistujia on yhteensä 16 henkilöä. Matkasta aiheutuvat matkustus- ja majoittumiskustannukset ovat arviolta 558 euroa henkilöltä. Lisäksi kustannuksia aiheutuu kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen sekä luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien mukaisista korvauksista.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Rain Mutka, hallintopäällikkö, puhelin: 310 35108
rain.mutka(a)hel.fi

Liitteet

1 Johtokunnan Saksan matkan 26.-27.4.2018 ohjelma ja osallistujat

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 49

Liikenneliikelaitoksen johtokunnan lausunto kaupunginhallitukselle Terhi Peltokorven ym. aloitteesta koskien Kimppakyytisovelluksen käyttöönottoa täydentämään joukkoliikennetarjontaa

HEL 2018-001304 T 00 00 03

Lausunto

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien valtuutettu Terhi Peltokorven ym. aloitetta kimppakyytisovelluksen käyttöönotosta kaupungin työntekijöiden tai kaikkien helsinkiläisten käyttöön täydentämään joukkoliikennetarjontaa.

Kimppakyytiratkaisut tukevat sekä Helsingin kaupungin että HKL:n tavoitteita ympäristöystävällisten ja kestävien liikkumismuotojen edistämisestä ja tarjoavat joustavan tavan monipuolistaa ja täydentää joukkoliikenteen palvelutarjontaa. Vuosina 2013-2015 HSL tarjosi kimppakyytiratkaisua Kutsuplus-minibussiliikenteenä, mutta luopui palvelun tuottamisesta tiukentuneen taloustilanteen vuoksi. HKL:n henkilökunnan käytössä tämä kimppakyytiratkaisu oli, ja sitä hyödynnettiin aloitteessa kuvatulla tavalla asiointimatkojen hoitamiseen silloin, kun joukkoliikennetarjonta käytetyllä matkalla ei vastannut tarpeeseen.

HKL suhtautuu jatkossakin kimppakyytisovellusten käyttöön oman ja kaupungin henkilökunnan asiointimatkoihin myönteisesti. Ensisijaisesti HKL:n henkilökunta käyttää asiointimatkoihin joukkoliikennettä tai kaupunkipyöriä, joiden käyttämiseen HKL tarjoaa henkilökuntaedun. Toissijaisesti voidaan käyttää kimppakyytipalvelua erityisesti taksimatkojen korvaamiseen. Sovelluksia ko. tarpeeseen on jo nyt markkinoilla runsaasti ja HKL:n työntekijät voivat soveltaa niitä halutessaan omiin matkatarkoituksiinsa.

Kutsuplus-palvelua vastaavaa julkisesti kehitettyä palvelua ei toistaiseksi ole ollut käyttöönotettavissa, ja HKL seuraakin alan kehittymistä ja myös yksityisten yritysten palvelutarjontaa mielenkiinnolla. Kuten aloitteessakin mainitaan, älysovellukset yleistyvät huomattavan nopeasti.

HKL:n tai muiden kaupungin virastojen ja liikelaitosten ottaessa käyttöön kimppakyytisovelluksen työntekijöiden asiointimatkoja varten saadaan arvokasta kokemusta harkittaessa kimppakyytisovelluksen tarjoamista kaikkien pääkaupunkiseudun kuntalaisten käyttöön. Tämä harkinta tulee kaupungin tehdä kuitenkin yhteistyössä HSL:n kanssa suhteessa laajempaan toimintaympäristön analyysiin sekä joukkoliikennejärjestelmän palveluntarjontaan ja kehitykseen. Palvelun mahdollisia vaiku-

05.04.2018

tuksia autoliikenteen todelliseen määrään tulee ensin selvittää kattavasti. Palvelun tarjoaminen kaikille kaupunkilaisille maksutta saattaisi myös lisätä autoliikennettä kaupungissa ja mahdollisesti vähentää joukkoliikenteen houkuttelevuutta.

Kimppakyydit ja muut autojen yhteiskäyttöä lisäävät toimenpiteet eivät välttämättä johtaisi yksittäisten autojen määrän vähenemiseen. Tutkimusten perusteella kaikkein suurinta kiinnostus yhteiskäyttöautoihin vaikuttaisi olevan joukolla, joka ei omista autoa ollenkaan. Saattaisi siten olla mahdollista, että autojen yhteiskäytön lisääntymiseen tähtäävät toimenpiteet nostaisivatkin yksittäisten autojen ja siten liikenteen määrä kaupunkialueella.

Jos palvelua tämän kaltaisesti laajennettaisiin, olisi kimppakyytisovelluksen palveluntarjoajaksi pääkaupunkiseudun joukkoliikenne kuntayhtymä HSL yksityistä yrittäjää luontevampi vaihtoehto mm. kilpailuteknisistä syistä. Mikäli valittaisiin yksityinen palveluntuottaja, tulisi kimppakyytipalvelun olla HSL:n kilpailuttama.

Kimppakyytipalvelulla voidaan täydentää joukkoliikenteen palvelutarjontaa, mutta ensisijaisena liikkumismuotona tulee kaupunkistrategian mukaisesti nähdä kävely, pyöräily ja joukkoliikenne.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Elina Norrena, viestintä- ja palvelukehityspäällikkö, puhelin: 310 35104
elina.norrena(a)hel.fi
Sari Valasjärvi, kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 35711
sari.valasjarvi(a)hel.fi

Liitteet

1 Terhi Peltokorven ym. aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Elina Norrena, viestintä- ja palvelukehityspäällikkö, puhelin: 310 35104

05.04.2018

Asia/4

---

elina.norrena(a)hel.fi
Sari Valasjärvi, kehittämisspäälikkö, puhelin: 310 35711
sari.valasjarvi(a)hel.fi

Liitteet

1 Terhi Peltokorven ym. aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

05.04.2018

Asia/5

§ 50 Kaupunkipyöräpalvelun laajentaminen

HEL 2018-002575 T 00 01 04 00

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti esittää kaupunginhallitukselle kaupunkipyöräpalvelun laajentamisen hankesuunnitelman hyväksymistä vaihtoehdon B suuntaisesti. Samalla johtokunta kehotti HKL:ää jatkamaan valmistelua niin, että syksyn budjettineuvotteluihin mennessä on käytettävissä tieto siitä, miten laajennus olisi toteutettavissa koko kaupunkiin markkinahintatasoisesti. Vaihtoehto B käsittää Pitäjänmäen ja Herttoniemen alueiden lisäksi laajennuksen ulottamisen pidemmälle metroradan varteen Itäkeskukseen ja Puotilaan asti.

Kaupunkipyöräpalvelun laajennuksen kustannus on hankesuunnitelman mukaan vuosina 2019-2025 enintään miljoona euroa vuodessa eli yhteensä 7 milj. euroa koko sopimuskaudella. Summa maksetaan palveluntuottajalle vuosittain kahdessa erässä.

Suunnittelua ja hankintaa jatketaan hankesuunnitelman mukaisesti ja hankintapäätös tuodaan johtokunnan käsiteltäväksi välittömästi hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen.

Jos laajennuksen ensimmäisiä alueita ehditään toteuttaa jo 2018, niistä hyväksytään lisäksi enintään 0,5 milj. euron kustannus. Laajennuksen kokonaiskustannukseksi tulee näin enintään 7,5 miljoonaa euroa, joka kustannettaisiin kaupungin erillisrahoituksella. Päätöksen mukainen hankesuunnitelman toteuttaminen edellyttää, että hankkeelle saadaan budjettirahoitus Helsingin kaupungilta.

Laajennus ulottuu ainakin Pitäjänmäen ja Herttoniemen alueelle ja uusia kaupunkipyöräasemia tulee noin 70. Tarkat alueet ja asemamäärä määrittyvät palvelun toteutussuunnitteluvaiheessa vuorovaikutuksessa kaupunkilaisten kanssa.

Helsingin kaupunkipyöräjärjestelmä toteuttaminen määritettiin HKL:n tehtäväksi Helsingin kaupungin pyöräilynedistämishjelmassa 2014 (27.1.2014, HEL 2013-001995). Toteuttamisesta tehtiin hankesuunnitelma, joka hyväksyttiin 2014(27.03.2014, HEL 2014-003639) ja hankinta kilpailutettiin 2015 (20.10.2015, HEL 2014-003639).

Hyväksyessään hankesuunnitelman, Helsinki sitoutui rahoittamaan palvelua enintään kahdella miljoonalla eurolla vuodessa. Palvelu pystyttiin kuitenkin hankkimaan kaupungille selkeästi hankesuunnitelman arviota edullisemmin, kaupungin maksaessa palvelusta 1,295 Meur/vuo-

dessa. Palvelun laajennuksen myötä kaupungin maksama vuosittainen rahoitus olisi yhteensä enintään 2,295 miljoonaa euroa (ilman alv.).

Palvelu otettiin käyttöön 2016 keväällä aluksi 50 kaupunkipyöräasemalla ja 500 pyörällä, josta määrä kasvatettiin kaudelle 2017 kolminkertaiseksi, 140 kaupunkipyöräasemaan ja 1400 pyörään. Jälkimmäisestä määrästä puuttui vielä 10 asemaa ja 100 pyörää, jotka olivat väliaikaisesti Espoossa pilottikokeilussa. Kaudella 2018 Helsingissä tulee olemaan 150 kaupunkipyöräasemaa ja 1500 pyörää. Tämän lisäksi samalla maksulla ja asiakkuudella käyttäjä voi käyttää myös Espooseen toteutettavaa kaupunkipyöräpalvelua, joka tulee toimimaan yhteneväisesti Helsingin kaupunkipyöräpalvelun kanssa. Espooseen tulee keväällä 2018 70 kaupunkipyöräasemaa ja 700 pyörää, laajentuen jo saman kesän aikana 105 pyöräasemaan.

Kaupunkipyöräpalvelu on otettu Helsingissä hyvin vastaan, käyttäjiä on paljon ja matkoja tehtiin erittäin aktiivisesti myös kansainvälisesti vertailtuna. Koko kauden käyttöoikeuden maksaneita käyttäjiä oli 2017 kaudella 34105 kpl. Matkoja vilkkaimpina päivinä yli 11/pyörä/päivä, koko kauden keskiarvon ollessa noin seitsemän matkaa päivässä jokaista pyörää kohden.

Hyvin menestyneelle kaupunkipyöräpalvelulle on toivottu laajentumista asiakaspalautteissa ja kaupunginvaltuuston aloitteessa (Arhinmäki Paavo ym. valtuustoaloite Kvsto 7.6.2017 asia 38). HKL:n selvitysten mukaan laajentumiselle on potentiaalisia alueita, joilla työpaikkojen ja asuntojen tiheys on sopiva.

Hankesuunnitelmassa esitetty arvio laajennuksen suuruudesta ja suunnasta, mutta alueet ja asemamäärä tulevat tarkentumaan palvelun toteutussuunnittelussa. Tavoitteena on palvella tiiviitä keskittymiä ja merkittävimpiä reittejä, esimerkiksi joukkoliikenneasemien ympäristössä. Laajennus tulisi olemaan noin 70 asemaa, joka ulottaisi palvelun ainakin Pitäjänmäen ja Herttoniemen etäisyydelle kantakaupungista. Sijoittuminen määritellään vuorovaikutuksessa kaupunkilaisten kanssa. Osa uusista asemista tullaan sijoittamaan myös nykyisen kaupunkipyöräverkoston alueelle, jotta taataan palvelutaso ja kapasiteetti suosituimmilla asemilla.

Kaupunkipyöräpalvelun laajennus ei aiheuta lisästarvetta HKL:n omaan henkilöstöön.

Hankintapäätös laajennuksesta on hankesuunnitelman mukaan edessä mahdollista tehdä kevään 2018 aikana ja täydessä nyt toteutettavassa laajuudessaan uusi verkosto olisi käytössä kauden 2019 alusta alkaen.

Käsittely

Esittelijän muutos: Päätösehdotuksen ensimmäinen kappale muutettiin seuraavasti: "Liikenneliikelaitoksen johtokunta päättää esittää kaupunginhallitukselle kaupunkipyöräpalvelun laajentamisen hankesuunnitelman hyväksymistä vaihtoehdon B suuntaisesti. Samalla johtokunta kehottaa HKL:ää jatkamaan valmistelua niin, että syksyn budjettineuvotteluihin mennessä on käytettävissä tieto siitä, miten laajennus olisi toteutettavissa koko kaupunkiin markkinahintatasoisesti. Vaihtoehto B käsittelee Pitäjänmäen ja Herttoniemen alueiden lisäksi laajennuksen ulottamisen pidemmälle metroradan varteen Itäkeskukseen ja Puotilaan asti."

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Samuli Mäkinen, projekti-insinööri, puhelin: 310 35753
samuli.makinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Hankesuunnitelma

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote

Yksikön johtaja
Projekti-insinööri

Päätösehdotus

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päättää esittää kaupunginhallitukselle kaupunkipyöräpalvelun laajentamisen hankesuunnitelman hyväksymistä esityksen mukaisesti.

Kaupunkipyöräpalvelun laajennuksen kustannus on hankesuunnitelman mukaan vuosina 2019-2025 enintään miljoona euroa vuodessa eli yhteensä 7 milj. euroa koko sopimuskaudella. Summa maksetaan palveluntuottajalle vuosittain kahdessa erässä.

Suunnittelua ja hankintaa jatketaan hankesuunnitelman mukaisesti ja hankintapäätös tuodaan johtokunnan käsiteltäväksi välittömästi hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen.

05.04.2018

Jos laajennuksen ensimmäisiä alueita ehditään toteuttaa jo 2018, niistä hyväksytään lisäksi enintään 0,5 milj. euron kustannus. Laajennuksen kokonaiskustannukseksi tulee näin enintään 7,5 miljoonaa euroa, joka kustannettaisiin kaupungin erillisrahoituksella. Päätöksen mukainen hankesuunnitelman toteuttaminen edellyttää, että hankkeelle saadaan budjettirahoitus Helsingin kaupungilta.

Laajennus ulottuu ainakin Pitäjänmäen ja Herttoniemen alueelle ja uusia kaupunkipyöräasemia tulee noin 70. Tarkat alueet ja asemamäärä määrittyvät palvelun toteutussuunnitteluvaiheessa vuorovaikutuksessa kaupunkilaisten kanssa.

Helsingin kaupunkipyöräjärjestelmä toteuttaminen määritettiin HKL:n tehtäväksi Helsingin kaupungin pyöräilynedistämishjelmassa 2014 (27.1.2014, HEL 2013-001995). Toteuttamisesta tehtiin hankesuunnitelma, joka hyväksyttiin 2014(27.03.2014, HEL 2014-003639) ja hankinta kilpailutettiin 2015 (20.10.2015, HEL 2014-003639).

Hyväksyessään hankesuunnitelman, Helsinki sitoutui rahoittamaan palvelua enintään kahdella miljoonalla eurolla vuodessa. Palvelu pystyttiin kuitenkin hankkimaan kaupungille selkeästi hankesuunnitelman arviota edullisemmin, kaupungin maksaessa palvelusta 1,295 Meur/vuodessa. Palvelun laajennuksen myötä kaupungin maksama vuosittainen rahoitus olisi yhteensä enintään 2,295 miljoonaa euroa (ilman alv.).

Palvelu otettiin käyttöön 2016 keväällä aluksi 50 kaupunkipyöräasemalla ja 500 pyörällä, josta määriä kasvatettiin kaudelle 2017 kolminkertaiseksi, 140 kaupunkipyöräasemaan ja 1400 pyörään. Jälkimmäisestä määrästä puuttui vielä 10 asemaa ja 100 pyörää, jotka olivat väliaikaisesti Espoossa pilottikokeilussa. Kaudella 2018 Helsingissä tulee olemaan 150 kaupunkipyöräasemaa ja 1500 pyörää. Tämän lisäksi samalla maksulla ja asiakkuudella käyttäjä voi käyttää myös Espooseen toteutettavaa kaupunkipyöräpalvelua, joka tulee toimimaan yhteneväisesti Helsingin kaupunkipyöräpalvelun kanssa. Espooseen tulee keväällä 2018 70 kaupunkipyöräasemaa ja 700 pyörää, laajentuen jo saman kesän aikana 105 pyöräasemaan.

Kaupunkipyöräpalvelu on otettu Helsingissä hyvin vastaan, käyttäjiä on paljon ja matkoja tehtiin erittäin aktiivisesti myös kansainvälisesti vertailtuna. Koko kauden käyttöoikeuden maksaneita käyttäjiä oli 2017 kaudella 34105 kpl. Matkoja vilkkaimpina päivinä yli 11/pyörä/päivä, koko kauden keskiarvon ollessa noin seitsemän matkaa päivässä jokaista pyörää kohden.

Hyvin menestyneelle kaupunkipyöräpalvelulle on toivottu laajentumista asiakaspalautteissa ja kaupunginvaltuuston aloitteessa (Arhinmäki Paavo ym. valtuustoaloite Kvsto 7.6.2017 asia 38). HKL:n selvitysten

05.04.2018

Asia/5

mukaan laajentumiselle on potentiaalisia alueita, joilla työpaikkojen ja asuntojen tiheys on sopiva.

Hankesuunnitelmassa esitetty arvio laajennuksen suuruudesta ja suunnasta, mutta alueet ja asemamäärä tulevat tarkentumaan palvelun toteutussuunnittelussa. Tavoitteena on palvella tiiviitä keskittymiä ja merkittävimpiä reittejä, esimerkiksi joukkoliikenneasemien ympäristössä. Laajennus tulisi olemaan noin 70 asemaa, joka ulottaisi palvelun ainakin Pitäjänmäen ja Herttoniemen etäisyydelle kantakaupungista. Sijoittuminen määritellään vuorovaikutuksessa kaupunkilaisten kanssa. Osa uusista asemista tullaan sijoittamaan myös nykyisen kaupunkipyöräverkoston alueelle, jotta taataan palvelutaso ja kapasiteetti suosituimmilla asemilla.

Kaupunkipyöräpalvelun laajennus ei aiheuta lisästarvetta HKL:n omaan henkilöstöön.

Hankintapäätös laajennuksesta on hankesuunnitelman mukaan edessä mahdollista tehdä kevään 2018 aikana ja täydessä nyt toteutettavassa laajuudessaan uusi verkosto olisi käytössä kauden 2019 alusta alkaen.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Samuli Mäkinen, projekti-insinööri, puhelin: 310 35753
samuli.makinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote

Yksikön johtaja
Projekti-insinööri

05.04.2018

Asia/9

§ 51

Hernesaaren raitiotien yleissuunnitelman hyväksyminen

HEL 2016-014135 T 08 00 02

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi saamansa informaation ja oikeuttaa HKL:n asian kiireellisyyden johdosta jo yleissuunnitelman pohjalta ja ennen hankepäätöksen tekemistä tarvittaessa toteuttamaan hankkeeseen liittyvää esirakentamista ja siihen liittyviä investointeja niin, että niiden enimmäismäärä tämän päätöksen perusteella voi olla 5 milj. euroa (alv 0 %).

Esittelijä

yksikön johtaja
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Artturi Lähdetie, yksikön johtaja, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö	Esitysteksti
Kaupunginsihteeri	Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Yleistä

Hernesaaresta ja Telakkarannasta arvioidaan rakentuvan tulevaisuudessa noin 7 300 asukkaan ja työpaikan alue. Lisäksi on tavoitteena, että Hernesaaren muodostuu monipuolinen matkailu- ja vapaa-ajan palveluiden keskittymä, joka tukeutuu rantapuistoon, venesatamaan ja risteilymatkailuun.

Hernesaarta palvelee nykyisin bussilinja 14, joka kulkee reittiä Hernesaari - Kamppi - Pajamäki. Hernesaaren sijainti kantakaupungin etelä-

reunalla sijaitsevalla pitkällä ja kapealla niemellä rajoittaa monipuolisten suorien ja vaihdottomien joukkoliikenneyhteyksien tuomista alueelle.

Hernesaaren osayleiskaavan mukaisesti Hernesaareen on suunniteltu raitiotieyhteys alueen joukkoliikenneyhteydeksi. Vertailuvaihtoehtona yleissuunnitelmaa laadittaessa käytettiin bussiliikenteeseen perustuvaa vaihtoehtoa. Bussiliikenne kulkisi Kampin ja Eiran välillä nykytilanteen mukaisesti etelän suuntaan Albertinkatua ja pohjoiseen Fredrikinkatua. Eiran ja Hernesaaren välillä bussiliikenteelle olisi mahdollista rakentaa omat kaistat, joten siellä bussiliikenteen toimintaedellytykset olisivat hyvät.

Hankkeen keskeinen sisältö

Hernesaareen suunnitellun raitiotien pituus on 2,1 km. Suunniteltu linjaus alkaa Hietalahdesta nykyiseltä rataverkolta Bulevardin länsipäätä, josta se jatkuu Hernesaaren eteläkärkeen reittiä Telakkakatu - Eiranranta – Laivakatu. Uusi joukkoliikenneyhteys yhdistyy kantakaupungin olemassa olevaan verkostoon. Se täydentää samalla Telakkarannan, Punavuoren ja Eiran joukkoliikennepalvelua.

Hankkeen tavoitteena on luoda Hernesaaren, Telakkarannan, Punavuoren ja Eiran alueelle uusi nopea ja korkeatasoinen joukkoliikenneyhteys, joka on joukkoliikenteen palvelutasoon nähden kustannustehokas. Hernesaaren ja Telakkarannan alueille toteutetaan tulevaisuudessa asuin- ja työpaikka- ja palvelurakentamista. Uusien asukkaiden määräksi arvioidaan noin 7 300 asukasta.

Raitiotie kulkee Hietalahdenrannassa, Telakkakadulla ja Eiranrannassa kadun keskellä omalla kaistallaan. Myös Bulevardin länsipäähän raitiovaunulle järjestetään oma lyhyt kaista, mikä helpottaa liittymän valo-ohjausta.

Linjalle on suunniteltu viisi pysäkkiparia. Pysäkkiväli on noin 400 m, joka on hieman nykyverkon keskimääräistä pysäkkiväliä (350 m) pidempi. Päätepysäkillä rakennetaan kaksi lähtölaituria, jolla varaudutaan siihen, että tulevaisuudessa Hernesaareen kulkisi kaksi raitiolinjaa.

Linjan rakentamisen on suunniteltu toteutuvan kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe ulottuu Hietalahdenrannasta Hernesaaren pohjoisosaan. Raitiotielle rakennetaan väliaikainen kääntöpaikka Hietalahti – Eiranranta osuuden tarpeisiin. Kääntöpaikka sijoittuu Laivakadun, Hernesaarenrannan ja purettavan telakkahallin rajaamalle alueelle, joka toimii nykyään telakan pysäköintialueena. Kääntöpaikalle tehdään jättölaituri ja lähtölaituri sekä kääntösilmukan sisään pysäköintipaikkoja.

Raitiotien valmistuessa Hernesaaren kärkeen saakka väliaikainen kääntöpaikka puretaan.

Ensimmäisessä vaiheessa Telakkakadun radan käyttöönoton myötä linjan 6 päätepysäkki siirtyy Hietalahdesta Eiranrantaan väliaikaiselle päätepysäkille. Linjan vuoroväli on arkisin ja lauantaisin 10 minuuttia ja sunnuntaisin 12 minuuttia. Raitioliikenteen muutos ei vaikuta bussiliikenteeseen.

Toisessa vaiheessa Laivakadun radan ja Hernesaaren päätepysäkin käyttöönoton myötä linjan 6 päätepysäkki siirtyy Eiranrannasta lopulliselle päätepysäkille Hernesaaren kärkeen. Linjan vuoroväli on arkisin ja lauantaisin 10 minuuttia ja sunnuntaisin 12 minuuttia. Raitioliikenteen muutoksen myötä bussilinjan 14 reitti voidaan lyhentää päättyväksi Laivurinkadulle.

Matka-aika lopputilanteessa Hernesaaren päätepysäkiltä Helsingin päärautatieasemalle on 14 - 16 minuuttia.

Kun Hernesaaren asukasmäärä on kasvanut niin suureksi, että yhden raitiovaununlinjan kapasiteetti käy riittämättömäksi, Hernesaareen on tarkoitus liikennöidä ruuhka-aikoina toista raitiolinjaa. Linjan vuoroväli on suunniteltu ruuhka-aikoina 10 minuuttia, jolloin ydinkeskustan ja Hernesaaren välisen liikenteen vuoroväli tihenee 5 minuuttiin. Linja voidaan liittää heilurilinjana johonkin toiseen kantakaupungin itäpuoliseen linjaan, esim. suunniteltuun Kruunusillat -hankkeen myötä toteutuvaan Haakoninlahden linjaan. Rataverkko mahdollistaa erilaisia linjastovaihtoehtoja ja lopputilanteen linjasto suunnitellaan myöhemmin erikseen.

Hankkeen kustannukset, toteuttamisaikataulu ja vaiheistus

Hernesaaren raitiotien kustannusarvio on 16,9 milj. euroa (MAKU-indeksi 109,1) sisältäen väliaikaisen kääntöpaikan rakentamisen. Kustannusarvio sisältää vain raitiotien, ratasähkön ja pysäkkien kustannukset. Katurakentamisen kustannukset on arvioitu erikseen katusuunnitelmissa.

Kustannusarvio jakautuu siten, että ensimmäisen vaiheen (Hietalahdesta Eiranrantaan) kustannuksiksi on arvioitu noin 8,9 milj. euroa ja väliaikaisen kääntöpaikan kustannuksiksi noin 1,6 milj. euroa eli yhteensä 10,5 milj. euroa. Toisen vaiheen (Eiranrannasta Hernesaaren kärkeen) kustannuksiksi on arvioitu noin 6,4 milj. euroa.

Hanke on suunniteltu toteutettavaksi alueelle tulevien katujen rakentamisen yhteydessä. Raitiotien ensimmäisen vaiheen rakentamisen arvioidaan alkavan jo vuonna 2018. HSL:n toiminta- ja taloussuunnitel-

massa on varauduttu raitioliikenteen ensimmäisen vaiheen aloittamiseen vuonna 2020.

Hernesaaren asuntorakentaminen käynnistyy tämän hetkisen näkemyksen mukaan alueen eteläosasta edeten kohti pohjoista. Ensimmäiset asuntotonttien luovutukset voidaan tehdä arviolta vuonna 2020, kun asemakaava on saanut lainvoiman. Hernesaaren katurakentamisen on arvioitu alkavan vuoden 2021 alussa, jolloin myös raitiotien toisen vaiheen rakentaminen voi alkaa. Ensimmäisten hankkeiden arvioidaan lähtevän liikkeelle vuoden 2021 lopulla ja valmistuvan vuonna 2023.

Raitiotien toisen vaiheen liikennöinnin on arvioitu alkavan vuonna 2023 ajankohdan tarkentuessa alueen rakentamisen aikataulujen mukaisesti. Raitiotie ja Hernesaaren ensimmäisten asuntojen on suunniteltu valmistuvan samaan aikaan siten, että raitioliikenne Hernesaaren eteläkärkeen alkaisi ensimmäisten asukkaiden muuttaessa alueelle.

Hankkeen vaikutukset

Yleissuunnitelmassa on arvioitu Hernesaaren joukkoliikennejärjestelmän vaikutuksia suhteessa joukkoliikennejärjestelmälle asetettuihin tavoitteisiin, kaupunkirakenteen ja imagon kannalta, joukkoliikennematkustamisen kannalta sekä järjestelmän taloudellisuuden kannalta. Hankearviointiin on koottu keskeiset tulokset arvioinneista.

Raitiotie toteuttaa hyvin Hernesaaren joukkoliikennejärjestelmälle asetetut tavoitteet. Myös raitioliikenteelle asetettujen kehittämistavoitteiden (nopeustavoite, sujuvuustavoite, luotettavuustavoite ja häiriöttömyystavoite) toteutumiselle on hyvät edellytykset suunnitelman mukaisilla ratkaisulla.

Raitiotien vertailuvaihtoehtona tarkastelussa on ollut bussiliikenne. Vertailuvaihtoehdossa bussiliikennettä Hernesaaren lisättäisiin alueen rakentamisen etenemisen mukaisessa tahdissa. Ensimmäisessä vaiheessa bussiliikenne aloitettaisiin 2-akselisilla busseilla nykytilanteen linjaston mukaisesti, toisessa vaiheessa bussilinjan 18 reittiä pidennettäisiin Hernesaaren. Hernesaaren asukasmäärän kasvaessa bussien 14, 18 sekä 39 ja 39B vuorovälejä tihennettäisiin kapasiteetin kasvattamiseksi. Rakentamiskustannuksiksi on arvioitu noin 1,5 milj. euroa.

Bussivaihtoehdon heikkous suhteessa raitiotiehen on Hernesaaren jääminen kantakaupunkia osaltaan määrittävän raitioverkon ulkopuolelle sekä liikennöinnin suurempi kustannus matkustajaa kohden. Toisaalta bussivaihtoehdon etuna on selvästi alhaisempi investointikustannus ja tiheämpi vuoroväli (ruuhkassa 2-3 minuuttia ja muutoin 7-8 minuuttia).

Seudulliset joukkoliikenneyhteydet ovat bussivaihtoehdossa suppeammat, koska vaihtopaikka muodostuu rautatieaseman sijaan Kamppiin. Bussiliikenteen merkittävä tihentymisen nykyisestä heikentäisi Fredrikinkadun toimivuutta joukkoliikenteen väylänä, sillä uhkana on lyhyiden yhdistettyjen raitiovaunu- ja bussipysäkkien ruuhkautuminen. Kaduilla bussiliikenne kulkee samoilla kaistoilla muun ajoneuvoliikenteen kanssa, mikä heikentää linjan sujuvuutta ja aiheuttaa epätasaisuutta liikennöintiin.

Hernesaaren raitiotie mahdollistaa yhteensä 465 000 k-m² uudis- ja täydennysrakentamisen raideliikenteen varrelle. Bussiliikenteeseen perustuvassa vaihtoehdossa täydennysrakentaminen sijoittuu raideliikenteen vaikutusalueen ulkopuolelle. Raitiotien rakentamiskustannuksien arvioidaan olevan uuden asuinkerrosalan määrään nähden noin 50 euroa/k-m².

Raitiotien arvioidaan lisäävän uusien joukkoliikennematkustajien määrää 6 500 - 8 000 arkivuorokaudessa. Joukkoliikenteen kulkumuutosuuden odotetaan olevan 40 % kaikista matkoista ja 63 % moottoroituista matkoista.

Raitiotie vahvistaa Hernesaaren tavoiteltavaa imagoa kantakaupungin laajenuksena.

Suunnittelun vaiheet ja hankkeen päätöksenteko

Kaupunkisuunnittelulautakunta on 14.2.2017 tehnyt esityksen Hernesaaren raitiotien yleissuunnitelman hyväksymisestä.

Raitiotien laajennus Hernesaaren on esitetty periaatteellisena Jätkäsaaren raitiotien perustamissuunnitelmassa vuodelta 2008 (HKL).

Kaupunginvaltuuston 9.4.2014 hyväksymässä Telakkarannan asema-kaavassa nro 12100 on esitetty raitiotieyhteys Hietalahdenrannan ja Telakkakadun alueella. HSL:n hallituksen 10.2.2015 hyväksymässä raitioliikenteen linjastosuunnitelmassa, joka ulottuu vuoteen 2024 saakka, on otettu huomioon raitiolinjaus Hernesaaren.

Kaupunginvaltuusto on 8.6.2016 hyväksynyt Hietalahdenrannan, Telakkakadun ja Eiranrannan liikennesuunnitelman.

Katusuunnitelmat Bulevardin ja Eiranrannan väliseltä osuudelta on hyväksytty yleisten töiden lautakunnassa 23.8.2016. Telakkakadun osuuden katurakentamisen on tarkoitus alkaa jo vuonna 2018.

Kaupunginvaltuuston 27.9.2017 hyväksymän Helsingin kaupunkistrategian yhdeksi tavoitteeksi on kirjattu, että keskustan raitioverkon toteutus etenee.

05.04.2018

Asia/9

Kaupunginvaltuusto on 17.1.2018 hyväksynyt Hernesaaren osayleiskaavan nro 12385, jonka joukkoliikennematkaisu perustuu raitiotiehen Hernesaassa.

Yleissuunnitelma etenee keväällä 2018 Helsingin kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Jatkotoimenpiteet

Jatkotoimenpiteeksi esitetään, että HKL laatii Hernesaaren raitiotielle hankesuunnitelman ja HSL varautuu Hernesaaren raitiotieliikenteeseen liikennöintisuunnitelman laadinnassa.

Vuorovaikutus ja viranomaisyhteistyö

Yleissuunnitelmaa laadittaessa ei ole järjestetty erillistä vuorovaikutusta asukkaiden, yritysten tai muiden toimijoiden kanssa. Raitiolinjastoratkaisu perustuu HSL:n hallituksen hyväksymään raitioliikenteen linjastosuunnitelmaan, jota on vuorovaikutettu monipuolisesti linjastosuunnitelmaa laadittaessa. Katutilan ja maankäytön osalta vuorovaikutustilaisuuksia on järjestetty osana osayleiskaavatyötä, asemakaavoitusta ja katusuunnittelua.

Yleissuunnitelma on laadittu kaupunkiympäristön toimialalla yhteistyössä liikenneliikelaitoksen, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän ja kaupunginkanslian kanssa. Lisäksi yleissuunnitelman sisältö on käyty läpi yhdessä pelastuslaitoksen ja kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalvelut-yksikön kanssa. Saadut mielipiteet liittyen pelastuslaitoksen toimintaedellytysten varmistamiseen raitiotien varrella ja raitiotiestä johtuvien ympäristöhaittojen torjumiseen on huomioitu suunnitelmassa.

Esittelijä

yksikön johtaja
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Artturi Lähdetie, yksikön johtaja, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote

Liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö
Kaupunginsihteeri

Otteen liitteet

Esitysteksti
Esitysteksti

05.04.2018

Asia/9

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 14.02.2017 § 84

HEL 2016-014135 T 08 00 02

Hankenumero 0855_11

Esitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle Hernesaaren raitiotien yleissuunnitelman hyväksymistä hankesuunnitelman laatimisen lähtökohdaksi.

31.01.2017 Pöydälle

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Reetta Putkonen

Lisätiedot

Taneli Nissinen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37447
taneli.nissinen(a)hel.fi

05.04.2018

Asia/6

§ 52

HKL:n kiinteistöjen automaatiojärjestelmän ylläpidon ja suunnittelun tilaaminen puitejärjestelyinä, kokonaissumman korotus

HEL 2015-010107 T 02 08 02 01

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti oikeuttaa liikenneliikelaitoksen (HKL) tekemään puitesopimukset kiinteistöautomaatiojärjestelmän laitteisto- ja järjestelmäsuunnittelusta, kokoonpanosta, käyttöönotosta ja ohjelmoinnista sekä kyseisen järjestelmän ja laitteiden huolto-, kunnossapito- ja ylläpitotehtävistä hankinta-asiakirjoissa lähemmin ilmenevin ehdoin kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen tehneiltä:

- Sähköinsinööritoimisto Oy Niemistöltä
- Helsingin LVIS säätölaittepalvelu Oy:ltä
- NTS Networks Oy:ltä ja
- RA- Systems Oy:ltä

yhteensä enintään 1.300.000,00 euron (alv 0 %) arvosta ajalle 1.10.2015 – 30.9.2019.

Päätöksellä johtokunta korottaa aikaisempaa johtokunnan päätöstä 500.000,00 eurolla siten, että puitejärjestelyn kokonaissumma on yhteensä enintään 1.300.000,00 euroa (alv 0 %).

Esittelijä

yksikön johtaja
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Tommi Luotamo, sähkötöiden valvoja, puhelin: 310 35843
tommi.luotamo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hankinnat

Otteet

Ote

Hankinta
Kirjanpito
Sopimussihteeri
Yksikön johtaja
Sähkötöiden valvoja

Päätösehdotus

Postiosoite
PL 53250
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Toinen linja 7 A
Helsinki 53

Puhelin
3101071
Faksi

Y-tunnus

Tilinro

Alvnro

05.04.2018

Asia/6

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hankinta perustuu HKL:n järjestämään tarjouskilpailuun 15H/15, 30.4.2015 kiinteistöautomaatiotöiden suorittamisesta laskutyönä noin neljän (4) vuoden aikana. Tarjouskilpailu järjestettiin avoimena menettelynä ja siitä ilmoitettiin julkisesti 27.4.2015 Internet-osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi ja Euroopan unionin virallisen lehden täydennysosassa 30.4.2015, 2015/S 084-150311.

Puitejärjestelyn kokonaissummaa on tarkoituksenmukaista korottaa, jotta kiinteistöautomaatiotöitä voidaan tilata koko sopimuskauden aikana. Uusi kilpailutus kiinteistöautomaatiotöiden suorittamisesta järjestetään keväällä 2019.

Aikaisemmat päätökset:

Johtokunnan päätös 190 §, 10.11.2015: 800.000,00 euroa (alv 0 %)

Tämän päätöksen jälkeen hankinnan kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 1.300.000,00 euroa (alv 0 %).

Esittelijä

yksikön johtaja
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Tommi Luotamo, sähkötöiden valvoja, puhelin: 310 35843
[tommi.luotamo\(a\)hel.fi](mailto:tommi.luotamo(a)hel.fi)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hankinnat

Otteet

Ote
Hankinta
Kirjanpito
Sopimussihteeri
Yksikön johtaja
Sähkötöiden valvoja

Päätöshistoria

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 10.11.2015 § 190

HEL 2015-010107 T 02 08 02 01

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) päätti oikeuttaa liikennelaitoksen tekemään puitesopimukset kiinteistöautomaatiojärjestelmän laitteisto- ja järjestelmäsuunnittelusta, kokoonpanosta, käyttöönnotosta ja ohjelmoinnista sekä kyseisen järjestelmän ja laitteiden huolto-, kunnossapito- ja ylläpitotehtävistä hankinta-asiakirjoissa lähemmin ilmenevin ehdoin kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen tehneiltä:

- Sähköinsinööritoimisto Oy Niemistöltä
- Helsingin LVIS säätölaittepalvelu Oy:ltä
- NTS Networks Oy:ltä ja
- RA- Systems Oy:ltä

niin, että

- sopimuskausi on 1.10.2015 – 30.9.2019
- tehtävissä sopimuksissa hinnat ovat kiinteät kahden (2) vuoden ajan, jonka jälkeen niiden suuruutta voidaan tarkistaa viranomaistoinnista johtuvista syistä tai mikäli alan yleisessä kustannusrakenteessa tapahtuu olennaisia muutoksia.
- kokonaiskustannukset tehtävien puitesopimusten perusteella ovat yhteensä enintään 800.000,00 euroa (alv 0 %).

Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaiteos järjesti puitejärjestelynä tarjouskilpailun (15H/15, 30.4.2015) kiinteistöautomaatio suorittamiseksi laskutyönä noin neljän (4) vuoden aikana.

Hankintamenettelyä käytettiin EU-menettelyn mukaista avointa menettelyä. Tarjouskilpailun avoimesta menettelystä ilmoitettiin julkisesti 27.4.2015 Internet-osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi ja Euroopan unionin virallisen lehden täydennysosassa 30.4.2015, 2015/S 084-150311. Menettelyssä kenellä tahansa oli oikeus pyytää tarjouspyyntöasiakirjoja ja osallistua tarjouskilpailuun.

Määräaikaan mennessä tarjouksen jätti viisi (5) alan yritystä.

Tarjosten käsittely toteutettiin kolmessa vaiheessa:

1. Tarjoajien soveltavuuden tarkistaminen
2. Tarjosten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkistaminen
3. Tarjosten vertailu

Tarjoajan soveltavuuden tarkistamisen tarkoituksena oli selvittää tarjoajan edellytykset suoriutua kiinteistöautomaatiojärjestelmän laitteisto- ja järjestelmäsuunnittelusta, kokoonpanosta, käyttöönnotosta ja ohjelmoinnista sekä kyseisen järjestelmän ja laitteiden huolto-, kunnossapito- ja ylläpitotehtävistä tarjouspyynnössä esitettyjen vaatimusten mukaisesti.

Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkistamisen tarkoituksena oli arvioida tarjouksia suhteessa niihin vaatimuksiin, joita ostettavalta palvelulta edellytettiin.

Pakolliset vaatimukset ja pyydyt selvitykset esitettiin tarjouspyynnössä ja sen liitteissä.

Liitteessä on esitetty taulukko tarjoajien soveltuvuuden ja tarjouspyynnön mukaisuuden arvioinnista.

Tarjousten vertailu tehtiin niiden tarjousten osalta, jotka täyttivät tarjoajille ja tarjouksille asetetut vaatimukset.

Tarjousten ratkaisuperusteena on ollut kokonaistaloudellinen edullisuus.

Arviointiperusteena käytettiin seuraavia kriteereitä:

1. Hinta 60 %

- Tarjoushinnoista laskettiin kullekin tarjoajalle ns. tyyppiurakkahinta HKL:n keskimääräisen vuositöiden määrien mukaisesti. Tarjoushinnot on esitetty liitteenä olevassa tarjousten vertailutaulukossa.
- Halvimman tyyppiurakkahinnan saanut yritys sai parhaat hintapistet (60 pistettä). Muut saivat (halvin hinta / yrityksen hinta) x 60 pistettä.

2. Palvelun laatu 40 %

- Laadun vertailuperusteena käytettiin tarjoajien soveltuvuuden vähimmäisvaatimukset ylittävää osuutta.
- Laatutekijät olivat (suluissa painoarvot laatutekijöiden osalta):
  1. Palvelukuvaus (30 %)
  2. Vastuullinen työnjohtaja (40 %)
  3. Muu henkilöstö (30 %)
- Laatuarviointi suoritettiin tarjouksen liitteeksi vaadittujen selvitysten perusteella.
- Laatutekijät ja niiden osakokonaisuudet painoarvoineen on esitetty liitteenä olevassa tarjousten vertailutaulukossa. Laatusuoritukset skaalattiin siten, että parhaimmat laatusuoritukset saanut yritys sai 40 laatusuoritusta, muut saivat (yrityksen pistemäärä/parhaan pistemäärä) x 40 pistettä.

Vertailupisteet laskettiin hinta- ja laatusuoritusten yhteenlaskettuna summana. Korkeimman yhteispistemäärän saaneet ehdokkaat valitaan vuosiuurakoitsijoiksi, 3 urakoitsijaa.

05.04.2018

Asia/6

Näin tarjoajat on saatu seuraavaan paremmuusjärjestykseen:

Yritys	Yhteispisteet
1.Sähköinsinööritoimisto Oy Niemistö	92,39
2.Helsingin LVIS säätölaitepalvelu Oy	91,43
3. NTS Networks Oy	87,58
4.RA- Systems Oy	87,50

Tarjousasiakirjat ovat kokonaisuudessaan nähtävillä johtokunnan kokouksessa.

Esittelijä

yksikön johtaja
Juha Saarikoski

Lisätiedot

Tommi Luotamo, sähkötöiden valvoja, puhelin: 310 35843
tommi.luotamo(a)hel.fi

§ 53

HKL: Malmin bussiterminaalien muutostyöurakka / lisätöiden tilaaminen

HEL 2015-005317 T 02 08 03 01

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti oikeuttaa liikenneliikelaitoksen (HKL) tilaamaan suoraan hankintana Kaupunkiympäristö Rakennuttajalta Malmin bussiterminaalien muutostyöurakan lisätöitä yhteensä enintään 74.029,00 euron arvonlisäverottomaan kokonaishintaan, minkä jälkeen urakan enimmäishinta on yhteensä 1.090.164,00 euroa (alv 0 %).

Esittelijä

yksikön johtaja
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Artturi Lähdetie, yksikön johtaja, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote
Hankinta
Sopimussihteeri
Kirjanpito
Yksikön johtaja
Vs. yksikön johtaja
Hankinta-assistentti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti 5.5.2015 oikeuttaa HKL-Infrapalvelut tekemään rakennuttamissopimuksen Malmin bussiterminaalien muutostöistä HKR-Rakennuttajan (nykyinen Kaupunkiympäristö Rakennuttaja) kanssa urakkarakennuttajapalkkioineen ja rakennuttajan arvioimine lisä- ja muutosvarauksineen on yhteensä 704.550,00 euroa (alv 0 %). Urakka on pitänyt sisällään Malmin ylikulkusillan, Kirkonky-

läntien ja Latokartanontien rakentamistyöt. HKL hallinnoi Malmin bussiterminaalia ja vastaa tältä osin tarvittavien muutostöiden teettämisestä.

Esittelijän perustelut

Saneeraustöiden yhteydessä havaittiin betonikannen olevan arvioitua huonommassa kunnossa, minkä vuoksi johtokunta korotti aiempaa päätöstään urakan osalta 1,016 miljoonaan euroon joulukuussa 2015. Terminaalin rakennustyöt valmistuivat pääosin vuonna 2016 alussa, mutta joidenkin yleisten alueiden osalta töiden loppuun saattaminen valmistui vasta vuoden 2016 lopulla. Näitten töiden osalta aiheutui lisäkustannuksia yhteensä 74.029,00 euroa (alv 0 %), rakenne-, katu- sekä sähkösuunnittelusta ja rakennusteknisistä töistä.

Aikaisemmat päätökset:

Johtokunnan päätös 80 §, 5.5.2015: 704.550,00 euroa (alv 0 %)

Johtokunnan päätös 220 §, 16.12.2015: 311.585,00 euroa (alv 0 %)

Tämän päätöksen jälkeen hankinnan kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 1.090.164,00 euroa (alv 0 %).

Esittelijä

yksikön johtaja
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Artturi Lähdetie, yksikön johtaja, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote

Hankinta
Sopimussihteeri
Kirjanpito
Yksikön johtaja
Vs. yksikön johtaja
Hankinta-assistentti

Päätöshistoria

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 16.12.2015 § 220

HEL 2015-005317 T 02 08 03 01

05.04.2018

Asia/7

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) päätti oikeuttaa liikennelaitoksen (HKL) tilaamaan suoraan hankintana HKR-Rakennuttajalta Malmin bussiterminaalin muutostyöurakan lisätöitä enintään yhteensä 311.585,00 euron (ilman alv) kokonaishintaan, minkä jälkeen urakan enimmäishinta on yhteensä 1.016.135 euroa (ilman alv).

05.05.2015 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

yksikön johtaja
Juha Saarikoski

Lisätiedot

Artturi Lähdetie, kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

§ 54

Laajasalon hybridivarikon arkkitehtuurikilpailun päättäminen

HEL 2017-010137 T 02 08 03 00

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä Laajasalon hybridivarikon arkkitehtuurikilpailun tuloksen tuomariston arvostelupöytäkirjan mukaisesti.

Johtokunta päätti lisäksi, että jatkotoimeksiannot (varikon hankesuunnitelman laadinta ja varikon toteutussuunnitelma) voidaan tilata suora-hankintana kilpailun voittaneelta työryhmältä kuitenkin niin, että päätös hankkeen jatkosuunnittelusta päätetään vielä erikseen johtokunnassa.

Esittelijä

yksikön johtaja
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Leena Mätäsniemi, projektipäällikkö, puhelin: 310 20459
leena.matasniemi(a)hel.fi

Liitteet

1 Liite

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Hankinta	Liite 1
Kirjanpito	Liite 1
Projektipäällikkö	Liite 1
Työryhmät	Liite 1
Yksikön johtaja	Liite 1

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Arkkitehtuurikilpailun tausta ja tarkoitus

Laajasaloon Reposalmentien varteen suunnitellaan merelliselle alueelle asuinrakennuksia, palvelutiloja ja raitiovaunuvarikkoa. Lisäksi Reposalmentielle suunnitellaan raitiotietä ja huomioidaan sen jatkaminen Vartiosaareen.

Kilpailun järjestäjänä toimi Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos (HKL) sekä Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala (Kaupunkiympäristö). Kilpailu oli hankintalain mukainen suunnittelukilpailu Laajasalon raitiovaunuvarikon ja siihen liittyvän asumisen hybridikorttelin suunnittelemiseksi ja suunnittelijaryhmän valitsemiseksi.

Hankintailmoituksen mukaisesti järjestäjä lisäksi varasi oikeuden hankkia erillisneuvotteluilla viitesuunnitelman kilpailun voittaneelta työryhmältä (Kaupunkiympäristö) ja varikon hankesuunnitelman (HKL) mikäli kilpailuehdotuksen taso ja muut seikat sitä puoltavat. Lisäksi järjestäjä varasi oikeuden hankkia mahdollisuuksien mukaan Laajasalon varikon toteutussuunnitelman erillisneuvottelujen perusteella. Suunnittelukilpailun perusteella hankittavien palveluoptioiden arvo yhteensä HKL:n osalta on arviolta enintään 2.000.000,00 euroa.

Arkkitehtuurikilpailusta ilmoittaminen

Suunnittelukilpailua koskeva ilmoitus julkaistiin Euroopan unionin virallisen lehden täydennysosan verkkoversiossa (TED) 21.6.2017. Hankinta-asiakirjat julkaistiin 21.6.2017 Tarjouspalvelu.fi palvelussa, jossa julkaistut asiakirjat olivat ilmaiseksi, rajoituksetta, suoraan ja kokonaan kaikkien saatavilla sähköisessä muodossa.

Arkkitehtuurikilpailuun valitut ehdokkaat

HKL:n toimitusjohtaja päätti 21.9.2017 (34 §), että Laajasalon hybridi-varikon ja siihen liittyvän asumisen hybridikorttelia koskevaan arkkitehtuurikilpailuun valitaan osallistumishakemusten vertailun perusteella seuraavat neljä (4) ehdokasta:

- COBE ApS
- VERSTAS Arkkitehdit Oy
- Anttinen Oiva arkkitehdit Oy
- PES-Arkkitehdit Oy

Kilpailusäännöt ja aikataulu

Kilpailussa noudatettiin Suomen Arkkitehtiliitto SAFA:n kilpailusääntöjä. Kilpailun järjestäjät, palkintolautakunta ja Suomen Arkkitehtiliiton kilpailuasiantuntija olivat hyväksyneet kilpailuohjelman liitteineen. Kilpailu-aika alkoi 26.9.2017 ja päättyi 22.1.2018.

Kilpailun tulokset julkistettiin 20.3.2017. HKL:n Infra- ja kalustoyksikön johtaja päätti kilpailun tulosten julkistamisen jälkeen 26.3.2018 (48 §) maksaa kilpailijoille HKL:n osuudet palkinnoista, yhteensä 129.600,00 euroa (alv 0%), kilpailuohjelman mukaisesti. HKL maksaa palkkiot Suomen Arkkitehtiiliito SAFA:lle, joka edelleen maksaa palkkiot työryhmille.

Kilpailun arvostelu

Kilpailuehdotusten arvostelu suoritettiin kilpailuohjelmassa kuvattujen arvosteluperusteiden mukaisesti. Arkkitehtuurikilpailun ehdotuksien arvioinnin suoritti palkintolautakunta (liite 1). Arviointiryhmä kokoontui yhteensä viisi kertaa arvioidakseen ehdotuksia. Palkintolautakunnan sihteeri ja asiantuntijat eivät osallistuneet päätöksentekoon.

Kilpailun ratkaisu

Arviointiryhmä päätti yksimielisesti asettaa kilpailussa ensimmäiselle sijalle ehdotuksen numero 3 nimimerkillä 'Scapes' sen ollen kokonaisuutena kehityskelpoisin ehdotus huomioiden eri arviointikriteerit ja arviointityön. Kullekin kilpailuun osallistuneelle ja kilpailuohjelman mukaiset hyväksytyt asiakirjat jättäneelle suunnitteluryhmälle maksetaan 36.000 euron (alv 0 %) palkkio, josta vähennetään 10 % kilpailijoiden nimeämän arviointiryhmän jäsenen palkkiota ja muita kuluja varten. Kaikkien työryhmien kilpailuehdotukset täyttivät kilpailuasiakirjojen mukaiset vaatimukset.

Esittelijä

yksikön johtaja
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Leena Mätäsniemi, projektipäällikkö, puhelin: 310 20459
leena.matasniemi(a)hel.fi

Liitteet

1 Liite

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Hankinta	Liite 1
Kirjanpito	Liite 1
Projektipäällikkö	Liite 1
Työryhmät	Liite 1

Yksikön johtaja

Liite 1

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala Liikenneliikelaitos Infra- ja kalustoyksikkö Yksikön johtaja 23.03.2018 § 48

HEL 2017-010137 T 02 08 03 00

Päätös

Yksikön johtaja päätti, että HKL maksaa Laajasalon hybridivarikon arkkitehtuurikilpailuun (37H17) valituille ja kilpailuasiakirjojen vaatimusten mukaisten kilpailuehdotuksen jättäneille työryhmille (4 kpl) HKL:n osuuden palkkioista, eli yhteensä 129.600,00 euroa (alv 0%). HKL maksaa palkkiot Suomen Arkkitehtiiliito SAFA:lle, joka edelleen maksaa palkkiot työryhmille.

Päätöksen perustelut

Kilpailun järjestäjänä toimi Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos (HKL) sekä Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala (Kaupunkiympäristö). Kilpailu oli hankintalain mukainen suunnittelukilpailu Laajasalon raitiovaunuvarikon ja siihen liittyvän asumisen hybridikorttelin suunnittelemiseksi ja suunnittelijaryhmän valitsemiseksi.

HKL:n toimitusjohtaja päätti 21.9.2017 (34 §), että Laajasalon hybridivarikon ja siihen liittyvän asumisen hybridikorttelia koskevaan arkkitehtuurikilpailuun valitaan osallistumishakemusten vertailun perusteella neljä (4) ehdokasta.

Kullekin kilpailuun osallistuneelle ja kilpailuohjelman mukaiset hyväksytyt asiakirjat jättäneelle suunnitteluryhmälle maksetaan kilpailuohjelman mukaisesti 36.000 euron (alv 0 %) palkkio, josta vähennetään 10 % kilpailijoiden nimeämän arviointiryhmän jäsenen palkkiota ja muita kuluja varten. Kaikkien työryhmien kilpailuehdotukset täyttivät kilpailuasiakirjojen mukaiset vaatimukset.

HKL ja Kaupunkiympäristö ovat sopineet arkkitehtuurikilpailun kustannusten ja palkkioiden maksusta siten, että HKL:n osuus työryhmille maksettavista palkkioista (144.000,00 euroa) on 129.600,00 euroa (alv 0%). Kaupunkiympäristö vastaa lopuista palkkioiden osuudesta sekä muista arkkitehtuurikilpailun järjestämiseen liittyvistä kustannuksista.

Päätöksen Laajasalon hybridivarikon arkkitehtuurikilpailun tuloksesta ja tuomariston arvostelupöytäkirjan hyväksymisestä tekee HKL:n johtokunta.

Lisätiedot

Leena Mätäsniemi, projektipäällikkö, puhelin
leena.matasniemi(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Liikenneliikelaitos Toimitusjohtaja 21.09.2017 § 34

HEL 2017-010137 T 02 08 03 00

Päätös

Toimitusjohtaja päätti, että Laajasalon hybridivarikon ja siihen liittyvän asumisen hybridikorttelia koskevaan arkkitehtuurikutsukilpailuun valitaan seuraavat neljä (4) ehdokasta:

- COBE ApS
- VERSTAS Arkkitehdit Oy
- Anttinen Oiva arkkitehdit Oy
- PES-Arkkitehdit Oy

Toimitusjohtaja päätti, että kaikille osallistumishakemuksen jättäneille ilmoitetaan HKL:n siirtymisestä arkkitehtuurikilpailuvaiheeseen niin, että kaikki mukana olleet yritykset saavat viivytyksettä tiedon valinnastaan kutsukilpailuun tai karsiutumisestaan tällä kertaa osallistumispyyntövaiheessa.

Päätöksen perustelut

Arkkitehtuurikilpailun tausta ja tarkoitus

Kilpailun järjestäjänä toimii Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos (HKL) sekä Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala (Kaupunkiympäristö). Kilpailu on suunnittelukilpailu Laajasalon raitiovaunuvarikon ja siihen liittyvän asumisen hybridikorttelin suunnittelemiseksi ja suunnittelijaryhmän valitsemiseksi asemakaavan viitesuunnitelman ja varikon hankesuunnitelman laadintaa varten. Lisäksi neuvotellaan mahdollisuuksien mukaan myöhemmin varikon toteutussuunnitelman laadinnasta.

Kilpailun tarkoituksena on löytää alueen jatkosuunnittelun ja kaavoituksen pohjatyöksi korkeatasoisia, vaihteittain toteuttamiskelpoisia ratkaisuja kaupunkimaisen varikon ja asumisen hybridikorttelille. Arkkitehtoniset, kaupunkikuvalliset, liikenteelliset, tekniset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on tarkoitus ratkaista tasapainoisesti. Asuntohankkeiden tarkoituksena on edustaa korkeatasoista asuntorakentamista.

Arkkitehtuurikilpailusta ilmoittaminen

Suunnittelukilpailua koskeva ilmoitus julkaistiin Euroopan unionin virallisen lehden täydennysosan verkkoversiossa (TED) 21.6.2017. Hankinta-asiakirjat julkaistiin 21.6.2017 Tarjouspalvelu.fi palvelussa, jossa julkaistut asiakirjat olivat ilmaiseksi, rajoituksetta, suoraan ja kokonaan kaikkien saataville sähköisessä muodossa.

Osallistumishakemusten käsittely

Osallistumishakemusten vastaanottamisen määräaikaan 14.8.2017 klo. 12.00 mennessä osallistumishakemuksen jättivät seuraavat kuusitoista (16) yritystä:

- Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy
- Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki Oy
- Arkkitehdit Rudanko + Kankkunen Oy
- Arkkitehtitoimisto ALA Oy
- Arkkitehtitoimisto HKP Oy
- Arkkitehtitoimisto K2S Oy
- Arkkitehtityöhuone Artto Palo Rossi Tikka Oy
- Arkkitehtuuritoimisto B & M Oy
- Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen - Komonen Oy
- Avanto Arkkitehdit Oy
- Arkkitehtitoimisto Pekka Helin & Co Oy
- COBE ApS
- Huttunen-Lipasti-Pakkanen Oy
- Kirsti Sivén & Asko Takala Arkkitehdit Oy
- PES-Arkkitehdit Oy
- VERSTAS Arkkitehdit Oy

Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki Oy:n, Arkkitehtuuritoimisto B & M Oy :n, Avanto Arkkitehdit Oy:n ja Kirsti Sivén & Asko Takala Arkkitehdit Oy:n osallistumishakemukset hylättiin, sillä ne eivät täyttäneet ehdokkaiden soveltuvuudella asetettua seuraava tarjouspyynnön mukaisista vähimmäisvaatimusta: Liikennesuunnittelijan vähimmäisvaatimuksena pidetään kelpoisuusvaatimusta insinöörin korkeakoulututkinosta.

Tarjouspyynnön vähimmäisvaatimukset täyttävien ehdokkaiden osalta suoritettiin osallistumishakemusten vertailu tarjouspyynnön mukaisesti. Vertailu suoritettiin tarjouspyynnön mukaisesti pisteyttämällä ehdokkaiden osallistumishakemuksessaan esittämät arkkitehtisuunnittelijan sekä liikennesuunnittelijan referenssit. Referenssien pisteytys ja pisteytyksen perusteet on kuvattu vertailutaulukossa (Liite 1).

05.04.2018

Asia/8

Osallistumishakemusten vertailun perusteella arkkitehtuurikutsukilpailuun valitaan tarjouspyynnön mukaisesti neljä (4) eniten vertailupistettä saanutta ehdokasta.

Osallistumishakemusten vertailun perusteella neljä (4) eniten vertailupisteitä saanutta ehdokasta ovat:

- COBE ApS
- VERSTAS Arkkitehdit Oy
- Anttinen Oiva arkkitehdit Oy
- PES-Arkkitehdit Oy

Lisätiedot

Ermo Mattila, projektipäällikkö, puhelin: 310 35586
ermo.mattila(a)hel.fi

§ 55

Matalalattianivelraitiovaunujen hankesuunnitelman hyväksyminen

HEL 2018-003609 T 08 00 02

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta esitti kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi 10 matalalattiaisen raitiovaunun hankesuunnitelman esityksen mukaan niin, että vaunuhankinnan kokonaishinta sisältäen varaosat sekä hankinnan aikaiset lisä- ja muutostyöt on 30 milj. euroa (alv 0 %).

Esittelijä

yksikön johtaja
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Ollipekka Heikkilä, kalustopäällikkö, puhelin: 310 35499
ollipekka.heikkila(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin kantakaupungin raitioliikenteen kaluston käyttöaste 2017-2026

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin kantakaupungin raitiovaunuliikenteen vuoromäärä tulee kasvamaan vuoteen 2024 mennessä siten, että aiempiin suunnitelmiin verrattuna tarvitaan lisää matalalattiaista raitiovaunukalustoa, jotta kasvava liikenne voidaan hoitaa ilman korkealattiaista kalustoa.

Kalustomäärä ja kaluston käyttöaste

HKL ja HSL ovat yhdessä arvioineet kantakaupungin raitioliikenteen kehittymisen vuoteen 2024 saakka, jolloin nykyinen raitioliikenteen linjastosuunnitelman mukainen linjasto on kokonaisuudessaan käytössä. Linjasto käsittää nykyisen verkon laajennukset Hernesaareen, Jätkäsaaren kärkeen sekä Ilmalaan. Linjasto ei käsitä mm. Kruunusiltojen ja Kalasataman raitioteiden linjoja.

Raitioliikenteen suosion kasvamisen myötä on tarve myös raitiovuorojen lisäämiseen kasvanut verrattuna aiempaan vuonna 2016 laadittuun suunnitelmaan. Nykyisen suunnitelman mukaan vuoteen 2024 mennessä kantakaupungin raitioliikenteen vuoromäärä nousee aiemmin suunnitellusta 98 vuorosta 105 vuoroon.

HKL:n raitiovaunujen käyttöaste (vuoromäärä jaettuna vaunujen määrällä) on vuonna 2018 keskimäärin 75 %. HKL:n pitkän aikavälin tavoitteena on raitioliikenteessä 85-90 % käyttöaste. Tavoiteltuun käyttöasteeseen päästään luopumalla epätarkoituksenmukaisesta kalustosta sekä kehittämällä huolto- ja korjaustoimintaa ja vähentämällä siihen sitoutuvaa vaunukaluston määrää kuitenkin tinkimättä raitioliikenteen luotettavuudesta, laadusta tai turvallisuudesta. Huoltojen ja suunniteltujen korjausten lisäksi vaunuja sitoutuu ennakoimattomiin korjauksiin kuten kolarikorjauksiin.

Helsingin kantakaupungin raitioliikenteen kalusto muodostuu tällä hetkellä 40 täysmatalalattiaisesta Artic-vaunusta, 52 osamatalalattiaisesta MLNRV-vaunuista sekä Variotram-vaunuista. Variotram vaunut poistuvat liikenteestä vuoden 2018 aikana. Lisäksi HKL:llä on 20 1970-luvulla valmistettua korkealattiaista NRV-raitiovaunua, jotka on varastoitu mahdollista tulevaa tarvetta tai myyntiä varten. Näiden vaunujen palauttaminen liikenteeseen on mahdollinen vaihtoehto nyt esitettävälle hankinnalle, mutta silloin HKL:n ja HSL:n asettamat tavoitteet raitioliikenteen laadulle ja esteettömyydelle raitioliikenteestä eivät toteudu.

Tämän hankinnan jälkeen kantakaupungin raitiovaunukalusto muodostuisi 70 täysmatalalattiaisesta vaunusta ja 52 osamatalalattiaisesta nivelvaunusta. Kaluston käyttöaste olisi täten vuonna 2024 86%.

Kalustotyyppi

Hankittava raitiovaunukalusto on Helsingin kantakaupungin raitioliikenteeseen soveltuva n. 28 metriä pitkä, koko pituudeltaan matalalattiaisen yksisuuntainen raitiovaunu, jonka kapasiteetti on n. 150 matkustajaa. Kaluston hankinnassa painotetaan kaluston elinkaaren kustannuksia sisältäen mm. energian kulutuksen ja kaluston kunnossapidon kustannukset.

Riskit ja niihin varautuminen

Raitiovaunuhankintaan liittyvä riski on kaluston käyttöasteen jääminen alle tavoitellun ja täten pääomien sitoutumisen tarpeettomaan kalustoon. Toisaalta, jos hankinta ei toteudu, on riskinä vanhan korkealattiaisen raitiovaunukaluston enenevä käyttö ja raitioliikenteen esteettömyyden vaarantuminen.

Käyttöasteeseen vaikuttaa se, jos suunnittelu raitioliikenteen laajennukset eivät toteudu suunnitelman mukaisessa aikataulussa tai jäävät kokonaan toteutumatta ja raitioliikenteen vuoromäärä ei kasva ennustetulla tavalla. Toisaalta jos HKL pystyy vähentämään huolto- ja korjaustoi-
miin sitoutuvan kaluston määrää, voi kalustoa olla käytettävissä suunniteltua enemmän.

Raitiovaunujen kokonaismäärään vaikuttaa nyt käytössä olevien osamatalalattiaisten raitiovaunujen elinkaaren käytön lopettamisen aikataulu. Nykyisten suunnitelmien mukaan ensimmäiset nivelvaunut poistetaan käytöstä vuonna 2026 ja ne korvataan kokonaan uudella vaunutyyppillä. Aikaistamalla näiden vaunujen poistamista liikenteestä ja siten välttämällä viimeisille vuosille tehtäviä korjaustoimenpiteitä, voidaan kaluston käyttöaste säilyttää hyvänä.

Mikäli raitiovaunuhankintaa ei nyt päätettäisi tehdä, on vaihtoehtona liikennöidä edelleen korkealattiaisilla nivelraitiovaunuilla siihen saakka, kunnes käynnistetään kokonaan uuden vaunutyyppin hankinta. Tällä vaunutyyppillä on tarkoitus korvata nykyiset osamatalalattiaiset vaunut. Uuden vaunutyyppin hankkiminen on riskialtis ja työläs hanke, jonka toteuttamiseen tulee varata riittävästi aikaa. Korkealattiaista kalustoa tullaan tarvitsemaan myös varakalustona, kun osa nykyisistä osamatalalattiaisista vaunuista on peruskorjattavana ja samanaikaisesti on vaunuja kolareiden tai muiden suunnittemattomien töiden vuoksi poissa käytöstä.

Kokonaiskustannus ja rahoitus

HKL arvioi tähänastisen valmistelun perusteella, että tarvittavien raitiovaunujen kokonaiskustannus, on 30,0 miljoonaa euroa (ilman alv). HKL on ottanut huomioon kokonaiskustannuksen määrittelyssä markkinatiedot sekä HKL:n voimassa olevan raitiovaunuhankintasopimuksen optioita koskevat ehdot. Lisäksi kokonaiskustannukseen on arvioitu vaunujen valmistuksen aikaisen lainan korko sekä HKL:n oman henkilökunnan projektikustannus.

HKL on varautunut sopeuttamaan vuoden 2018 investointibudjettiaan siten, että hankinnan ennakkomaksut vuonna 2018 voidaan tehdä investointibudjetin sisällä HKL on tulee esittämään talousarviosuunnitelmassaan vaunujen hankintaan rahoitusta vuonna 2019. HKL:n johtokunta käsittelee talousarvioesitystä elokuussa 2018.

HKL:n poistosuunnitelmassa raitiovaunujen poisto-aika on 30 vuotta, joten hankinnan poistovaikutus on noin 1,0 milj. euroa/vuosi. HKL vakuuttaa raitiovaunut kaupungin vakuutusrahaston kautta. Vakuutusrahastomaksu on 0,1 % omaisuuden arvosta; 30 vuoden aikana vakuutusrahastomaksuja kertyy noin 0,9 milj. euroa. HKL rahoittaa hankkeen

05.04.2018

lainarahoituksella. Korkokulut ovat yhteensä noin 17,5 milj. euroa (korkokanta 4 % ja laina-aika 25 vuotta). Hankkeen kokonaiskustannukseen sisältyvä valmistuksen aikainen korko (1,3 milj. euroa, 4% ja 2,5 vuotta) on laskettu erikseen. HKL:n nykyisen liikennöintisopimuksen mukaisesti HKL laskuttaa vaunuhankinnan poistot, korot ja vakuutusrahastomaksun HSL:ltä.

Hankinnan aikataulu

Hankesuunnitelman mukaisten raitiovaunujen hankintamenettely HKL:llä on voimassa oleva, tarjouskilpailuun perustuva, raitiovaunujen hankintasopimus Transtech Oy:n kanssa. Hankintasopimus sisältää tähän mennessä tilatun perussarjan lisäksi toimitusoptiot nrot 1, 2 ja 3, joiden perusteella HKL voi hankkia Transtechiltä lisäksi vielä hankintasopimuksen ehtojen mukaisesti tarpeidensa perusteella 20 – 120 optio-toimituksiin kuuluvaa raitiovaunua. HKL on tähän mennessä hankkinut optio 1:n ja 2:n mukaisesti yhteensä 49 raitiovaunua. Nyt toteutettava hankinta tehtäisiin toimitusoptio 3:n mukaisesti.

Vaihtoehtona voimassa olevan raitiovaunujen hankintasopimuksen mukaisten optioiden käyttämiselle on, että HKL toteuttaa erillisen hankintamenettelyn tarvittavien raitiovaunujen osalta. HKL on neuvotellut Transtechin kanssa optioiden käytöstä hankesuunnitelman toteuttamiseksi. Käytettävä hankintamalli hankesuunnitelman toteuttamiseksi päätetään näiden neuvottelujen perusteella. Hankintasopimuksen optioiden käyttäminen edellyttää erillistä HKL:n johtokunnan päätöstä.

Hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen hankintatavasta riippuen voitaisiin vaunujen valmistus aloittaa aikaisintaan vuoden 2018 aikana ja vaunujen toimitus olisi vuoden 2019 aikana.

Esittelijä

yksikön johtaja
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Ollipekka Heikkilä, kalustopäällikkö, puhelin: 310 35499
ollipekka.heikkila(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin kantakaupungin raitioliikenteen kaluston käyttöaste 2017-2026

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 56

Metron ajonopastusjärjestelmän hankesuunnitelman enimmäishinnan korottaminen

HEL 2017-002311 T 08 00 02

Päätös

Liikennelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä liitteenä 1 olevan metron ajonopastusjärjestelmän hankesuunnitelman niin, että hankesuunnitelman mukaiset kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 1.863.500 euroa (alv 0 %).

Esittelijä

yksikön johtaja
Arttu Kuukankorpi

Lisätiedot

Arttu Kuukankorpi, yksikön johtaja, puhelin: 310 35564
arttu.kuukankorpi(a)hel.fi

Liitteet

1 Liite

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Metron ajonopastusjärjestelmällä voidaan opastaa reaaliaikaisesti kuljettajia taloudelliseen ja täsmälliseen ajotapaan. Se vähentää ajoenergiankulutusta sekä kaluston ja infran kulumista.

Toimitusjohtaja on tehnyt hankepäätöksen järjestelmästä 27.2.2017. Hankepäätöksen jälkeen hankinta on kilpailutettu. Kilpailussa saatiin yksi tarjous, jonka investointi on merkittävästi aiempaa hankepäätöstä isompi, mutta toisaalta ylläpitokustannukset pienemmät ja saavutettava energiansäästö suurempi kuin mitä aiempaa hankepäätöstä tehdessä arvioitiin. Kokonaisvaikutuksena hankkeen takaisinmaksuaika on pidempi kuin aiemmin arvioitiin, mutta 10 vuoden sopimuskaudella hankkeen kokonaisuutena tuottamat säästöt ovat suuremmat kuin aiempi arvio.

Esittelijä

05.04.2018

Asia/11

yksikön johtaja
Arttu Kuukankorpi

Lisätiedot

Arttu Kuukankorpi, yksikön johtaja, puhelin: 310 35564
arttu.kuukankorpi(a)hel.fi

Liitteet

1 Liite

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Päätöshistoria

Liikennelaitos -liikelaitos (HKL) Toimitusjohtaja 27.02.2017 § 26

HEL 2017-002311 T 08 00 02

Päätös

Vs. toimitusjohtaja päätti hyväksyä liitteenä 1 olevan metron ajonopastusjärjestelmän hankesuunnitelman niin, että hankesuunnitelman mukaiset kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 570.000 euroa (alv 0 %).

Päätöksen perustelut

Metron ajonopastusjärjestelmällä voidaan opastaa reaaliaikaisesti kuljettajia taloudelliseen ja täsmälliseen ajotapaan. Se vähentää ajoenergiankulutusta sekä kaluston ja infran kulumista. Järjestelmähankinnan on tarkoitus olla liiketaloudellisesti kannattava em. säästöjen ansiosta.

Lisätiedot

Arttu Kuukankorpi, yksikön johtaja, puhelin: 310 35564
arttu.kuukankorpi(a)hel.fi

§ 57

Metrojunankuljettajien ajotavan seuranta-, raportointi- ja opastusjärjestelmän hankinta

HEL 2018-003562 T 02 08 02 00

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti hankkia Transrail Sweden Ab:ltä metrojunankuljettajien ajotavan seuranta-, raportointi- ja opastusjärjestelmän yhteensä enintään 1.019.000,00 euron arvonlisäverottomaan kokonaishintaan siten että järjestelmän kokonaishinta sisältää:

- ajotavan seuranta-, raportointi- ja opastusjärjestelmän
- järjestelmään liittyvät lisenssit
- järjestelmän testauksen
- järjestelmän koulutuksen
- järjestelmän ylläpidon 10 vuodeksi

Lisäksi johtokunta päätti hankkia järjestelmään soveltuvat päätelaitteet sekä päätelaitteiden ylläpidon siten että:

- päätelaitteiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 353.000,00 euroa (alv 0 %)
- päätelaitteiden ylläpito yhteensä enintään 18.000,00 euroa (alv 0 %)

Lisäksi johtokunta päätti hankkia järjestelmään soveltuvat junatietokoneet yhteensä enintään 492.000,00 euron arvonlisäverottomaan kokonaishintaan.

Vielä johtokunta päätti oikeuttaa HKL:n toimitusjohtajan päättämään järjestelmään tarvittavista lisätöistä yhteensä enintään 47.500,00 euron verottomaan kokonaishintaan.

Metrojunankuljettajien ajotavan seuranta-, raportointi ja opastusjärjestelmän kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 1.929.500,00 euroa (alv 0 %).

Esittelijä

yksikön johtaja
Arttu Kuukankorpi

Lisätiedot

Arttu Kuukankorpi, yksikön johtaja, puhelin: 310 35564
arttu.kuukankorpi(a)hel.fi

Liitteet

1 Vertailutaulukko

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote

Tarjoaja

Hankinta

Yksikön johtaja

Kalustopäällikkö

Kalustotekninen tukihenkilö

Otteen liitteet

Liite 1

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Liite 1

Liite 1

Liite 1

Liite 1

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hankinta perustuu HKL:n järjestämään tarjouskilpailuun 14H17, jossa Transrail Sweden Ab:n tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullisin.

Hankinnan tarkoituksena oli kilpailuttaa HKL:n metrojunankuljettajille opastava järjestelmä seuraavilla lähtökohdilla:

- järjestelmän tulee opastaa kuljettajaa optimaaliseen ajoprofiiliin asemien välillä, siten että liikenne pysyy aikataulussa
- järjestelmän tulee alentaa HKL:n energiankulutusta
- järjestelmän tulee antaa työkaluja kuljettajien johtamiseen
- järjestelmän tulee vähentää kalustolle ja radalle aiheutuvaa rasitusta
- järjestelmän tulee tuottaa raportteja toteutuneesta ajotavasta ja täsmällisyydestä kuljettajakohtaisesti

Järjestelmän lisäksi hankinta sisältää järjestelmään soveltuvat metrojunien ohjaamoon asennettavat päätelaitteet ja niiden ylläpidon sekä järjestelmään soveltuvat junatietokoneet.

Hankesuunnitelma

Liikenneliikelaitoksen toimitusjohtaja on hyväksynyt metrojunankuljettajien ajotavan seuranta-, raportointi- ja opastusjärjestelmän hankesuunnitelman 27.2.2017 (26 §). Hankkeen enimmäishinnan korottamisesta on tehty esitys liikenneliikelaitoksen johtokunnalle 5.4.2018 (HEL 2017-002311).

Hankintailmoitus

HKL julkaisi hankintailmoituksen julkisten hankintojen ilmoituskanavassa Hilma:ssa 24.04.2017 sekä Euroopan unionin virallisen lehden täydennysosassa (ted) ilmoituksen numerolla 2017/S 061-114672.

Hankintamenettelyksi valittiin neuvottelumenettely.

Osallistumishakemuksia saapui määräaikaan (16.5.2017) mennessä kolme (3) kappaletta. Osallistumishakemuksen jättivät Cubris ApS, Transrail Sweden Ab ja Solita Oy. Kaikki osallistumishakemuksen jättäneet ehdokkaat täyttivät tarjoajille asetetut vähimmäisvaatimukset.

Neuvottelut ja alustavat tarjoukset

HKL lähetti em. yrityksille neuvottelukutsut 7.6.2017. Ensimmäinen neuvottelukierros käytiin 4.7.2017. Neuvottelukierroksella käsiteltiin mm. neuvottelumenettelyssä noudatettavia menettelyjä, ehdokkaiden teknistä ja aikataulullista toimintakykyä, tilaajan keskeisiä vaatimuksia hankinnalle sekä ehdokkaiden alustavia ehdotuksia ja näkemyksiä hankinnan toteuttamisesta. Ensimmäisen neuvottelukierroksen jälkeen Solita Oy vetäytyi pois tarjouskilpailusta.

Toinen neuvottelukierros käytiin 24.8.2017 ja 7.9.2017. Neuvottelukierroksella ehdokkailla oli mahdollisuus tutustua HKL:n käytössä oleviin metrojuniin. Lisäksi neuvottelukierroksella käsiteltiin ehdokkaiden kommentteja alustavaan tarjouspyyntöön, DAS-järjestelmän käyttöliittymää ja raportointia sekä muita järjestelmän teknisiä vaatimuksia ja ominaisuuksia. Toisen neuvottelukierroksen jälkeen Cubris Aps vetäytyi pois tarjouskilpailusta.

Lopulliset tarjoukset

Toisen neuvottelukierroksen jälkeen HKL lähetti lopullisen tarjouspyynnön tarjoajille 17.11.2017. Määräaikaan mennessä Transrail Sweden Ab jätti lopullisen tarjouksen. Tarjous täytti tarjouksille asetetut vähimmäisvaatimukset.

Tarjosten arviointi ja vertailu

Tarjouspyynnön vertailuperusteena oli kokonaistaloudellinen edullisuus siten että hinnan painoarvo oli 50 % ja laadun 50 %. Hintavertailussa otettiin huomioon järjestelmän elinkaarikustannukset 10 vuoden ajalta. Elinkaarikustannukset laskettiin seuraavasti: Järjestelmän hinta – (sähkön hinta (2,3 milj. €) * luvattu säästö % * 10 vuotta). Alle 5 % luvattua energiansäästöä ei hyväksytty. Tarjoaja, joka tarjosi alhaisimman elinkaarikustannuksen sai 50 pistettä. Muut saivat pisteitä tarjottu elinkaarikustannus / alhaisin elinkaarikustannus * 50 pistettä.

Laatuvertailussa otettiin huomioon tarjoajan projektisuunnitelma, järjestelmän käytettävyys ja järjestelmän tietosisällön ylläpito. Tarjousten vertailuliite on johtokunnan päätösehdotuksen liitteenä.

Tarjoajien hinta ja laatuasteet laskettiin yhteen ja tarjoajat saivat arviointipisteitä seuraavasti:

Tarjoaja	Hinta	Laatu	Yhteensä
Transrail Sweden Ab	50	50	100

Esittelijä

yksikön johtaja
Arttu Kuukankorpi

Lisätiedot

Arttu Kuukankorpi, yksikön johtaja, puhelin: 310 35564
arttu.kuukankorpi(a)hel.fi

Liitteet

1 Vertailutaulukko

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote

Tarjoaja

Hankinta

Yksikön johtaja

Kalustopäällikkö

Kalustotekninen tukihenkilö

Otteen liitteet

Liite 1

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Liite 1

Liite 1

Liite 1

Liite 1

§ 58

HKL:n hallinnoimien metroasemien ja metrojunien siivouspalvelujen sopimuksen muutosliitteen hyväksyminen

HEL 2016-006449 T 02 08 02 00

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä muutosliitteen HKL:n ja Palmia Oy:n väliseen sopimukseen koskien HKL:n hallinnoimien metroasemien ja metrojunien siivouspalveluja.

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti oikeuttaa liikenneliikelaitoksen toimitusjohtajan tarvittaessa tekemään muutosliitteeseen vähäisiä muutoksia.

Esittelijä

yksikön johtaja
Toni Jurva

Lisätiedot

Mari Hyvärinen, siivoustyönvalvoja, puhelin: 310 35797
mari.hyvarinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, pienhankinnat, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote

Hankinta
Sopimussihteeri
Kirjanpito
Siivoustyönvalvoja
Hankinta-assistentti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Siivouspalvelusopimuksen tausta:

Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos järjesti tarjouskilpailun (15H/16, 9.6.2016) HKL:n hallinnoimien metroasemien ja metrojunien siivouspalveluista vuosille 2017-2020, jossa vertailuperusteena oli kokonaistalou-

dellisesti edullisin tarjous. Tarjouskilpailun voitti Palmia Oy, jonka kanssa HKL on tehnyt siivouspalvelusopimuksen 19.1.2017.

Tarjouspyyntö pohjautui Länsimetron antamiin alustaviin tietoihin, kun metroasemien palvelualueet olivat vasta rakennusvaiheessa.

Liikennöintiin tulevien siivottavien junien määrä vahvistui liikennöinnin alkaessa arkisin lisääntyvästi ja viikonloppuisin vähentyessä.

Matinkylän Tiistilänkuilun siivottavat tilatiedot, pohjapiirustukset sekä toiminnan laajuus hahmottuivat vasta liikenteen alkaessa. Näiden tilojen siivous liitetään siivouspalvelusopimukseen.

Esittelijän perustelut

Muutosliitteellä tehtävät muutokset siivouspalvelusopimukseen:

Päätettäväksi esitettävä muutos koskee siivouspalvelusopimuksen 4600004693 kohtaa 6. Palvelun sisältö ja työaika liikennöinnin alkaessa.

Muutos koskee metrojunien siivouksen määrää ja ajankohtaa Tapiolan ja Matinkylän kääntöpaikoilla. Sopimuksen liitteessä 5 määritellyn metrojunien yösiivouksen uudet hinnat ovat seuraavat:

Arkisin (maanantai-perjantai) 9.230,65 euroa kuukaudessa ALV0%.

Viikonloppuisin (lauantai-sunnuntai) 1.767,45 euroa kuukaudessa ALV 0%.

Lisäksi Matinkylän metroaseman palvelualueeseen kuuluvan Tiistilänkuilun tilat eivät olleet tarjouspyynnössä mukana ja näiden tilojen siivous liitetään palvelusopimukseen muutosliitteen kohdasta 3.4. ilmenevillä hinnoilla.

Muutosliitteellä hankintasopimukseen tehtävän muutoksen arvo hankinnan kokonaishintaan on 112.854,00 euroa vuodessa (6,6 % vuositasolla, ilman ALV), joten muutoksessa on kyse erityisalojen hankintalain (laki 1398/2016) tarkoittamasta vähäarvoisesta sopimusmuutoksesta.

Esittelijä

yksikön johtaja
Toni Jurva

Lisätiedot

Mari Hyvärinen, siivoustyönvalvoja, puhelin: 310 35797
mari.hyvarinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, pienhankinnat, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote

Hankinta
Sopimussihteeri
Kirjanpito
Siivoustyönvalvoja
Hankinta-assistentti

Päätöshistoria

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 09.06.2016 § 119

HEL 2016-006449 T 02 08 02 00

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti oikeuttaa liikennelaitoksen hankkimaan HKL:n hallinnoimien metroasemakiinteistöjen Helsingissä (Lauttasaari, Koivusaari) ja Espoossa (Keilaniemi, Aalto-yliopisto, Tapiola, Urheilupuisto, Niittykumpu ja Matinkylä) ja metrojunien siivouspalvelut Palmia Oy:ltä 12.8.2016 - 31.10.2018 väliseksi ajaksi yhteensä enintään 1.709.174,25 euron arvonlisäverottomaan kokonaishintaan.

Kustannukset jakautuvat Helsingin ja Espoon välillä seuraavasti:

- Helsinki (Lauttasaari ja Koivusaari) 374.321,25 euroa alv 0 %
- Espoo (Keilaniemi, Aalto-yliopisto, Tapiola, Urheilupuisto, Niittykumpu ja Matinkylä) 1.334.853,00 euroa alv 0 %.

Lisäksi johtokunta päätti oikeuttaa liikennelaitoksen tarvittaessa käyttämään kaksi (2) optiokautta, vuosi kerrallaan niin, että liikennelaitos päättää option käyttämisestä kuusi (6) kuukautta ennen sopimuskauden ja ensimmäisen optiovuoden päättymistä.

Esittelijä

yksikön johtaja
Toni Jurva

Lisätiedot

Mari Hyvärinen, siivoustyönvalvoja, puhelin: 310 35797

§ 59

Rahoitusta koskevan sopimuksen tekeminen EIP:n kanssa

HEL 2018-003059 T 02 05 04

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti oikeuttaa liikenneliikelaitoksen tekemään HKL:n investointien rahoitusta koskevan sopimuksen Euroopan investointipankin (EIP) kanssa 171.600.000 euron lainasta.

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Yleistä

HKL ja kaupunginkanslia ovat neuvotelleet lainan ottamisesta Euroopan investointipankilta Raide-Jokeri-hankkeen rahoittamiseen. EIP:n lainalla voidaan rahoittaa korkeintaan 50 % hankkeen kokonaisinvestointimenosta, loppuosa rahoitetaan valtion tuella ja muiden rahoituslaitosten lainoilla.

Raide-Jokerin kaupunginvaltuustossa hyväksytty hankesuunnitelma on 274,5 milj. euroa, josta Helsingin osuus on 178,5 milj. euroa. Raide-Jokeri-vaunujen kaupunginvaltuustossa hyväksytty hankesuunnitelma on 107,9 milj. euroa.

Sopimus Euroopan investointipankin (EIP) kanssa

Lainan velallinen on liikenneliikelaitos ja toisena allekirjoittajana on myös Helsingin kaupunki.

EIP:ltä nostettavalla lainalla on tarkoitus rahoittaa Raide-Jokerin Helsingin puolen raitiolinjan suunnittelua ja rakentamista sekä Raide-Joke-

05.04.2018

rin raitiovaunujen hankintaa. Sopimuksen lainamäärä on 171,6 milj. euroa.

Lainasopimuksen mukaan lainan voi nostaa enintään neljässä erässä ja lainan takaisinmaksuaika on korkeintaan 25 vuotta. Muista lainaehdoista, kuten lyhennyksistä ja korosta, tullaan sopimaan tarkemmin siinä vaiheessa, kun lainaeriä nostetaan.

HKL arvioi, että lainasopimuksen ensimmäinen lainannosto tapahtuu aikaisintaan vuonna 2019.

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

05.04.2018

§ 60

Ilmoitusasiat ja johtokunnan esille ottamat asiat

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti merkitä asiat tiedoksi.

Kaupunginvaltuusto (Kvsto)

Kvsto 28.2.2018 § 53, asia/5

Vuonna 2017 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettävät ylitysoikeudet vuoden 2018 talousarvioon sekä erään määrärahan siirtäminen

HEL 2018-000354 T 02 02 00

Kvsto 28.2.2018 § 54, asia/6

Pitäjänmäen Strömbergintie 4:n asemakaavan muuttaminen (nro 12455)

HEL 2015-010879 T 10 03 03

*****

Kvsto 14.3.2018 § 59, asia/3

Vuoden 2017 talousarvion toteutumattomat sitovat toiminnalliset tavoitteet

HEL 2018-001501 T 02 02 01

[Linkki pöytäkirjaan](#)

Kaupunginhallitus (Khs)

Khs 12.2.2018 § 86, asia/3

V 28.2.2018, Vuonna 2017 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettävät ylitysoikeudet vuoden 2018 talousarvioon sekä erään määrärahan siirtäminen

HEL 2018-000354 T 02 02 00

Khs 12.2.2018 § 95, asia/12

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 6.

===

05.04.2018

johtokunnat

===

- liikenneliikelaitos 8.2.2018

===

[Linkki pöytäkirjaan](#)

Khs 26.2.2018 § 97, asia/2

V 14.3.2018, Vuoden 2017 talousarvion toteutumattomat sitovat toiminnalliset tavoitteet

HEL 2018-001501 T 02 02 01

Khs 26.2.2018 § 100, asia/5

V 14.3.2018, Laajasalon Kruunuvuorenrannan Kaivoskallion huviloiden asemakaavan muutos (nro 12405)

HEL 2016-002627 T 10 03 03

26.2.2018 § 102, asia/7

Länsimetron liikennöinnin ajankohtaiskatsaus

HEL 2018-001179 T 00 01 05

[Linkki pöytäkirjaan](#)

Khs 5.3.2018 § 119, asia/3

V 14.3.2018, Malmin Latokartanontien alueen asemakaavan muuttaminen (nro 12274)

HEL 2012-009217 T 10 03 03

Khs 5.3.2018 § 123, asia/7

Vuoden 2017 talousarviossa kaupunginhallitukselle osoitettujen projektialueiden rakentamisen määrärahojen siirtäminen

HEL 2015-002684 T 02 02 02

Khs 5.3.2018 § 127, asia/11

Lausunto liikenne- ja viestintäministeriölle valtioneuvoston periaatepäätöksestä kehittämissuunnitelmaksi logistiikan ja kuljetussektorin sekä satamien digitalisaation vahvistamisesta

HEL 2018-001375 T 03 00 01

Khs 5.3.2018 § 135, asia/19

§ 135

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

05.04.2018

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 9.

===

johtokunnat

===

- liikenneliikelaitos 1.3.2018

[Linkki pöytäkirjaan](#)

Khs 12.3.2018 § 139, asia/4

Uuden johtamisjärjestelmän ja toimialamallin arviointi
HEL 2017-013292 T 00 01 02

Khs 12.3.2018 § 153, asia/19

Kaupunkistrategian mittarit
HEL 2018-001538 T 00 01 02

Khs 12.3.2018 § 155, asia/21

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 10.

===

johtokunnat

===

- liikenneliikelaitos 8.3.2018

===

[Linkki pöytäkirjaan](#)

Khs 19.3.2018 § 162, asia/6

Terassien aukioloajat Helsingissä
HEL 2017-012563 T 00 00 02

Khs 19.3.2018 § 170, asia/14

Raitiliikenteen kehittämisohjelma
HEL 2017-010566 T 08 00 02

[Linkki pöytäkirjaan](#)

Kaupunginhallituksen konsernijaosto (Koja)

Koja 12.2.2018 § 12, asia/7

05.04.2018

Asia/15

Toimialojen, virastojen ja liikelaitosten edustus yhdistysten ja verkostojen vuosikokouksissa ja muissa jäsenten kokouksissa
HEL 2017-012286 T 00 00 02

[Linkki pöytäkirjaan](#)

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto (Keja)

Keja 19.3.2018 § 16, asia 2

Tallinna-tunnelin esiselvityksen tulokset
HEL 2018-002629 T 04 03 01

[Linkki pöytäkirjaan](#)

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

05.04.2018

Asia/16

§ 61

Liikenneliikelaitoksella tehtyjen päätösten seuraaminen

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi, että johtokunnan puheenjohtajan ilmoitukset viikoilta 8 – 12/2018, ettei ota/esittele otettavaksi johtokunnan käsiteltäväksi seuraavia toimitusjohtajan ja yksiköiden johtajien tekemiä päätöksiä:

*****

[Linkki päätöksiin](#)

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

05.04.2018

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 46, 47, 48, 49, 55, 60 ja 61 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 50, 51, 54, 56, 57 ja 59 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä,

05.04.2018

joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen johtokunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

3

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 52 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta.

05.04.2018

Sovellettava lainkohta: Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 123 § ja 146 §

4 MUUTOKSENHAKU HANKINTAPÄÄTÖKSEEN

Pöytäkirjan 53 §.

Tähän päätökseen tyytymätön asianosainen voi hakea päätökseen muutosta vaatimalla hankintaoikaisua tai tekemällä valituksen markkinaoikeudelle taikka molemmat.

OHJEET HANKINTAOIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Oikaisuvaatimusaika

Asianosaisen on esitettävä vaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta ratkaisusta.

Muutoksenhaku markkinaoikeuteen ei estä vaatimasta hankintaoikaisua.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämistä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksianto tapahtuneen myöhemmin.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolta hankintaoikaisua vaaditaan, on Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen johtokunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

05.04.2018

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Faksinumero: (09) 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Hankintaoikaisuvaatimus pannaan vireille kirjallisesti ilmoittamalla

- hankintayksikön päätös tai muu ratkaisu, johon hankintaoikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi.

Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on mainittava oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi. Jos oikaisua vaativan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi sekä tarvittavat yhteystiedot.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin oikaisua vaativa halua vedota vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

VALITUSOSOITUS MARKKINAOIKEUDELLE

Valitusaika

Valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

05.04.2018

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämistä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksianto tapahtuneen myöhemmin.

Hankintaoikaisun vireilletulo ei vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuussa asianosaisella on oikeus hakea muutosta valittamalla markkinaoikeudelle.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkipäivä, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään markkinaoikeudelle.

Markkinaoikeuden asiointiosoite on seuraava:

Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi
Faksinumero: 029 56 43314
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 43300

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

05.04.2018

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Ilmoitus valituksen tekemisestä hankintayksikölle

Valittajan tai hänen edustajansa on ilmoitettava kirjallisesti hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeudelle.

Ilmoitus on tehtävä osoitteeseen:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Odotusaika

EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen osalta hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi.

Oikeudenkäyntimaksu

Markkinaoikeus perii asian käsittelystä maksua 2000 euroa, jos hankinnan arvo on alle 1 miljoona euroa; 4000 euroa, jos hankinnan arvo on

05.04.2018

vähintään 1 miljoona euroa ja alle 10 miljoonaa euroa; ja 6000 euroa, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

5 MUUTOKSENHAKU HANKINTAPÄÄTÖKSEEN

Pöytäkirjan 58 §.

Tähän päätökseen tyytymätön asianosainen voi hakea päätökseen muutosta tekemällä hankintaoikaisuvaatimuksen tai kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen taikka molemmat.

OHJEET HANKINTAOIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Oikaisuvaatimusaika

Asianosaisen on esitettävä vaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta ratkaisusta.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksiantopäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomaisen

Viranomaisen, jolta hankintaoikaisua vaaditaan, on Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen johtokunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

05.04.2018

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Faksinumero: (09) 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: (09) 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Hankintaoikaisuvaatimus pannaan vireille kirjallisesti ilmoittamalla

- hankintayksikön päätös tai muu ratkaisu, johon hankintaoikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi.

Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on mainittava oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi. Jos oikaisua vaativan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi sekä tarvittavat yhteystiedot.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

OHJEET KUNTALAIN MUKAISEN OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

05.04.2018

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulutai juhannusaatto, tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen johtokunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi.

05.04.2018

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava muutoksenhakijan nimi ja kotikunta. Jos muutoksenhakijan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamies, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset muutoksenhakijalle voidaan toimittaa.

Oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, hänen laillisen edustajansa tai asiamiehen allekirjoitettava. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin muutoksenhakija haluaa vedota vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

05.04.2018

Liikenneliikelaitoksen johtokunta

Laura Rissanen
puheenjohtaja

Rain Mutka
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Anu Suoranta

Tuomo Luoma

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 13.04.2018.